

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2023 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA**

2024 m.

I. ĮSTAIGOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įregistruotas 2008 m. birželio 3 d. Biuras yra viešasis juridinis asmuo, turintis ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą. Įstaigos adresas: Respublikos g. 68, 35158 Panevėžys, kontaktinis telefonas (8 45) 46 14 06, el. paštas: info@panevezysvb.lt.

Pagrindinis Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Pagrindinė Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos sritis – Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamų savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuro) veikla apima tris pagrindines veiklos sritis: visuomenės sveikatos stebėseną, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą, visuomenės sveikatos stiprinimą.

2023 m. vykdant visuomenės sveikatos stebėsenos veiklą buvo renkami ir analizuojami visuomenės sveikatą atspindintys rodikliai (iš viso 61), atskleidžiantys, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014-2025 m. strategijoje nustatyti tikslai ir uždaviniai, teikiamos rekomendacijos savivaldybei dėl visuomenės sveikatos rodiklių gerinimo, vykdoma stebėsenos duomenų sklaida. Veikla šioje srityje apibendrinta pateikiant Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaitą.

2023 m. vaikų ir jaunimo sveikatą stiprino 25 visuomenės sveikatos specialistės, kurios teikė sveikatos priežiūros paslaugas Panevėžio miesto 55 ugdymo įstaigose (31 ikimokyklinio ir 22 bendrojo, 1 pradinio ir 1 profesinio ugdymo). Pagal visuomenės sveikatos priežiūros planą Biuro specialistai ugdymo įstaigose vykdė mokinių sveikatos būklės stebėseną, ugdė mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius, vykdė visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją. Ugdymo įstaigose buvo teikiama pirmoji pagalba, vykdoma užkrečiamųjų ligų ir lėtinių neinfekcinių ligų profilaktika, traumų ir nelaimingų atsitikimų, edukacinių profilaktikos ir burnos higienos, sveikatai palankios mitybos, maisto švaistymo ir nutukimo profilaktika, AIDS ir lytiškai plintančių ligų profilaktika, psichikos sveikatos stiprinimas ir žalingų įpročių prevencija, fizinio aktyvumo bei sveikatos saugos ir stiprinimo srityse. Analizuojami mokinių sveikatos rodikliai, vykdoma vaikų maitinimo organizavimo atitikties priežiūra, savarankiškai ir kartu su mokyklos bendruomene rengiami bei įgyvendinami sveikatinimo veiklos projektai bei programos, savirūpai reikalinga pagalba lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis sergantiems mokiniams. 2023 m. vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo skyriaus planas įvykdytas.

Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stiprinimo veiklas įgyvendino 10 visuomenės sveikatos stiprinimo specialistų, 7 psichologai iš kurių 4 programos „Neįtikėtini metai“ grupių vadovai. Įgyvendinant Valstybinių visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo 2023 m. planą, veiklos buvo vykdomos 2 sveikatos stiprinimo srityse: 1. Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas. 2. Sveikos gyvensenos įgūdžių formavimas ir užkrečiamųjų ligų profilaktika. Šiose srityse pagal planą buvo teikiama 12 paslaugų Panevėžio miesto gyventojams – suaugusiems ir vaikams. Veiklų spektras apima visuomenės psichikos sveikatos gerinimą, traumų ir sužalojimų prevenciją, sveikatai palankios mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimą, širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto prevenciją, supratimo didinimą apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms ir kt.

2023 m. sveikatos stiprinimo srityje buvo vykdomos Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonės. Iš jų paminėtinos Panevėžio miesto savižudybių prevencijos programa, maudyklų vandens kokybės stebėseną, sveikatai žalingos elgsenos prevencija, fizinio aktyvumo skatinimo renginiai, pirmosios pagalbos teikimo mokymai,

sveikatai palankaus maisto gaminimo užsiėmimai, psichoaktyvių medžiagų paplitimo ugdymo įstaigose tyrimas, konferencija, skirta miesto bendruomenei „Panevėžys - sveikas ateities miestas”.

Nuo 2018 m. Biuras įgyvendino ES ir Panevėžio miesto savivaldybės finansuojamą projektą „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“, kuris ženkliai prisidėjo prie miesto gyventojų sveiko gyvenimo būdo skatinimo, jų sveikatos žinių ir įgūdžių lavinimo, įtraukdamas į savo veiklas vaikus iki 18 metų bei 55 m. ir vyresnius asmenis. 2023 m. pradžioje įgyvendintos paskutinės projekto veiklos bei pateikta projekto galutinė ataskaita.

2021 m. balandžio mėn. Panevėžio miesto tarybos buvo patvirtinta Panevėžio miesto 2021 – 2025 m. savižudybių prevencijos programa, kurios įgyvendinimą organizuoja Biuras. Įgyvendinant šią programą, buvo vykdomos psichikos sveikatos stiprinimo priemonės, įtrauktos į Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą.

2023 m. Biuras teikė mokamas paslaugas miesto gyventojams: privalomus pirmosios pagalbos mokymus baigė 225 asmenys, privalomuosius higienos įgūdžių mokymus - 135 asmenys.

2023 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. V-120 Biure patvirtintas pareigybių skaičius – 43,60 etatai, užimtas pareigybių skaičius 41,65 etato.

II. ĮSTAIGOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

Pagrindiniu Biuro veiklos 2023 m. iššūkiu buvo nepakankama tikslinė dotacija visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti. Dėl to Biuras suspendavo 3,15 etato visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose ir visuomenės sveikatos stiprinimą vykdančių specialistų. Be to, taupant lėšas buvo padidintas visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokyklose, aptarnaujamų mokinių skaičius iki 740 mokinių vienai pareigybei, nors nuo 2022-09-01 šis skaičius buvo sumažintas įgyvendinant Sveikatos apsaugos ministro 2021 m. gruodžio 13 d. įsakymą Nr. V-2833 „Dėl rekomenduojamų visuomenės sveikatos specialistų pareigybių steigimo savivaldybėse” pakeitimo”. Biuras rašė raštus dėl finansavimo trūkumo Panevėžio miesto savivaldybei, Sveikatos apsaugos ministerijai prašydamas atsižvelgti į susiklosčiusią situaciją ir papildomai skirti 65,9 tūkst. eurų finansavimą Biuro poreikiams tenkinti. Tačiau papildomas finansavimas nebuvo skirtas.

Net keletas kitų svarbių veiksnių turėjo reikšmingos įtakos Biuro veiklai. Visų pirma, įstaigos veiklai korekcijų įnešė Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus atliktas Biuro veiklos auditas, vykęs nuo 2023 m. balandžio 5 d iki rugsėjo 7 d. Tai buvo papildomas darbo krūvis Biuro administracijai.

Vystant Biure skaitmenizacijos procesus, 2023 m. pereita prie naujos viešųjų pirkimų sistemos EcoCost, kurioje pradėtos pildyti pirkimų paraiškos, keliamos sudarytos raštu sutartys, įkeliamos sąskaitos. Šios sistemos įsisavinimui prireikė nemažai laiko ir darbo sąnaudų. 2023 m. įvyko perėjimas prie personalo valdymo informacinės sistemos NEVDA, kurios įvaldymas užima daug administracinio laiko, nes jos pildymas reikalauja bendradarbiavimo tiek su savivaldybės administracija, tiek ir su NEVDA sistemos administratoriais.

2023 m. kovo mėnesį Nacionalinis visuomenės sveikatos centras Biure vykdė valstybinę periodinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę. Jos metu buvo vykdomas licencijuojamų veiklų - privalomųjų pirmosios pagalbos mokymų ir privalomųjų higienos įgūdžių mokymų - patikrinimas. Tikrinta jų atitiktis LR visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimams. Nustatyta, kad privalomieji sveikatos mokymai vykdomi nepažeidžiant LR visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo ir kitų jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Nuo 2023 m. gegužės mėnesio 1d. įsigaliojo 2 sveikatos apsaugos ministro įsakymai, kurie reglamentavo privalomųjų pirmosios pagalbos ir higienos įgūdžių mokymų ir atestavimo tvarkos pakeitimus bei priemonių ir įrangos licencijuojamai visuomenės sveikatos priežiūros veiklai vykdyti sąrašo pakeitimus. Pakeitimai buvo esminiai, todėl teko atlikti didžiulį darbą įgyvendinant šių įsakymų nuostatas. Jo rezultatas - atnaujinta 14 pirmosios pagalbos teikimo ir 11 higienos įgūdžių mokymo programų.

Po atliktų Mokinių maitinimo organizavimo Panevėžio miesto savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio, bendrojo ugdymo mokyklose auditų Biuras vykdė valgiaraščių ir maitinimo

atitiktis patikrinimų kontrolę. Užtikrinant tinkamą mokinių maitinimo organizavimo priežiūrą buvo paruošta kontrolės tvarka, kurios vykdymas pareikalavo daugiau žmogiškųjų išteklių ir darbo laiko sąnaudų. Bendradarbiavimas su ugdymo įstaigoms aiškinantis tvarkos aprašo punktus, paklausimai ir susirašinėjimas su įvairiomis institucijomis Vaikų mitybos organizavimo klausimais taip pat reikalavo specialistų darbo.

2023 m. spalio mėnesį Biuras vykdė SAM papildomą deleguotą funkciją - Covid-19 savikontrolei skirtų testų išdalinimą. 81000 vnt. GAT SARS-CoV-2 testų išdalinti visoms bendrojo ir profesinio ugdymo įstaigoms, 40800 vnt. GAT ėminių iš burnos skysčių arba seilių savikontrolei išdalinti visoms ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigoms.

2023 metų pabaigoje sutikome priimti ir išdalinti miesto įstaigoms labdarą iš UAB „RFX+Care International A/S“: apsaugos priemonės (vienkartinių kaukių 12000 vnt., dezinfekcinio gelio 48000 vnt.), atšvaitinės liemenės (4300 vnt.). Tai pareikalavo papildomų žmogiškųjų išteklių ir laiko resursų. Labdara išdalinta Panevėžio miesto įstaigoms (visoms bendrojo, profesinio, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigoms, Panevėžio miesto savivaldybei, VšĮ Neįgalųjų integracijos centrui, Panevėžio kultūros centrui, Panevėžio krašto skautų organizacijai, Panevėžio socialinių paslaugų centrui, VšĮ „Panevėžio odontologai“ ir kt.).

Nuo 2023 m. sausio 2 d. Biure įvyko struktūros pokyčiai. Biuro veiklų koordinavimą ir organizavimą pradėjo vykdyti 3 skyriai.

Projekto „Kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo gerinimas Panevėžio mieste“ paraiškos rengimas Panevėžio plėtros tarybai pareikalavo papildomo laiko ir resursų iš Biuro darbuotojų. Projektas prisideda prie regiono plėtros plano pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-03 (RE) „Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“ RPPL atitinka pažangos priemonę „Gyventojų sveikatos raštingumo didinimas“. Šia priemone bus įgyvendinamas regiono plėtros uždavinys - padidinti gyventojų švietimą ir sąmoningumą fizinės ir psichinės sveikatos išsaugojimo klausimais.

Įgyvendindamas valstybines ir savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas Biuras nuolat susiduria su patalpų trūkumo problema. Ne išimtis ir 2023 metai. Septyniuose kabinetuose dirba 17 Biuro darbuotojų. Septyniems darbuotojams darbo vietų Biure nėra galimybės įrengti. Trijuose iš septynių kabinetų vienam darbuotojui tenka mažiau nei 6 kv. m. darbo patalpos ploto, neišlaikomas 2 m. atstumas tarp šoninių videoterminalų paviršių, kas neatitinka higienos normos HN 32:2004 reikalavimų. Individualiai konsultuojamiems asmenims nėra užtikrinamas konfidencialumas, nes kabinetuose dirba po 2-3 darbuotojus vienu metu. Taip pat akcentuotina, kad Biuro patalpos nepritaikytos neįgaliesiems.

Visi šie veiksniai tapo papildomu darbo krūviu 2023 m. tiek Biuro administracijai, tiek ir visuomenės sveikatos specialistams vykdant savo tiesiogines funkcijas.

III. ĮSTAIGOS ĮVYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Biuro 2023 metų veiklos pagrindinis tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje LR įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

1. Tikslas – vykdyti valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Šis tikslas buvo pasiektas įgyvendinant tris uždavinius.

1.1. uždavinys – vykdyti visuomenės sveikatos priežiūrą Panevėžio savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

Šį uždavinį įgyvendino 25 Biuro visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą 55 Panevėžio miesto ugdymo įstaigose. Jų veikla apėmė 11 visuomenės sveikatos priežiūros sričių.

Didžiausias darbas mokyklose nuveiktas visuomenės sveikatos priežiūros srityse, kurios yra aktualiausios mokyklų bendruomenėms. Tai priemonės (paskaitos, užsiėmimai, diskusijos, pranešimai, akcijos ir kt.), skirtos užkrečiamų ligų profilaktikai, asmens higienai (418 renginių, 10287 dalyviai), traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencijai (279 renginiai, 5500 dalyvių), sveikatai palankiai mitybai ir nutukimo prevencijai (277 renginiai, 5253 dalyviai), vaikų fizinio aktyvumo skatinimui (79 renginiai, 3357 dalyviai), psichikos sveikatos stiprinimo ir žalingų įpročių prevencijos užsiėmimų organizavimas (113 renginiai, 2885 dalyviai), edukacinių profilaktikų ir burnos higienai gerinti (191 renginys, 3394 dalyviai). Didelis dėmesys skirtas supratimo apie 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepavimo apimtims didinimui (131 renginys, 3175 dalyviai), mokyklos bendruomenių informavimas apie mirtingumo nuo alkoholio sąlygotų priežasčių, bei prevencijos priemones (338 renginiai, 6844 dalyviai). Vykdyta AIDS prevencija ir lytiškumo ugdymas (89 renginiai, 1913 dalyviai), sveikatos saugos ir profilaktikos (202 renginiai, 4576 dalyviai), praveisti pirmos pagalbos mokymai mokiniams (105 renginiai, 2674 dalyviai).

Didelį dėmesį visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą mokyklose skiria vaikams, sergantiems lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis, kurių vienas iš tikslų padėti Mokykloms tinkamai vykdyti sveikatos priežiūrą mokyklose (kaip tai numato LR švietimo įstatymas), saugant ir stiprinant mokinių, taip pat ir sergančių lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis sveikatą. Visuomenės sveikatos specialistės nuolat stebi Vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą mokinių sveikatos pokyčius, pateikia ugdymo įstaigos administracijai gydytojų rekomendacijas, sudaro savirūpos planus, konsultuoja tėvus. Per 2023 metus pasirašyta 16 naujų savirūpos planų, iš viso 58 individualios pagalbos mokinio savirūpai teikimo planai, konsultuoti 127 tėvai (globėjai, rūpintojai) kurių pagrindu suteikiama reikiama pagalba mokinio savirūpai mokymosi proceso metu, lėtinių neinfekcinių ligų veiksnių paplitimo tarp mokinių mažinimą.

Per 2023 m. visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą mokyklose, konsultavo asmenis įvairiais mokinių sveikatos priežiūros klausimais. Konsultacijos buvo skirtos mokiniams, mokytojams ir mokinių tėvams. Teikta pirmoji pagalba 7249 mokiniams.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu 2019 m. spalio 8 d. Nr. V-1153 „Dėl mokinių besimokančių pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, fizinio pajėgumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ visuomenės sveikatos specialistas atlieka fizinio pajėgumo rezultatų analizę ir teikia rekomendacijas mokyklos bendruomenės nariams. 2023 metais mokiniams, priskirtiems „Sveikatos rizikos zonai“, kuri parodo mokinio sveikatai kylančią riziką dėl jo fizinio pajėgumo lygio suorganizuoti 473 individualūs mokinio, tėvų, mokytojo ir visuomenės sveikatos specialisto susitikimai, kuriuose aptarti galimos rizikos mokinio sveikatai, bei rekomendacijos atitinkamai (-oms) fizinei (-ėms) ypatybei (-ėms) gerinti.

2023 metais minint Lietuvos sveikatą stiprinančių mokyklų 30-ties metų veiklos sukaktį, atsižvelgus į nuoseklią ir kryptingą sveikatą stiprinančių mokyklų plėtrą, teigiamus tarpsektorinio darbo rezultatus, mokyklų bendruomenių telkimą, apdovanota Panevėžio miesto savivaldybė. Biuro visuomenės sveikatos specialistai, vykdančios sveikatos priežiūrą mokykloje skatina Panevėžio miesto ugdymo įstaigas įsitraukti į sveikatą stiprinančių ir/ar Aktyvių mokyklų tinklą, konsultuoja mokyklos bendruomenes ruošiant programas, dirba darbo grupių veikloje, vykdo programose numatytas veiklas ir kt. Per metus pasiektas rezultatas - Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą papildė dar 8 ugdymo įstaigos (viso 24), o Aktyvių mokyklų tinklą papildė dar 6 ugdymo įstaigos (viso 9).

Per metus specialistai paviešino unikalios informacijos vienetų mokyklų internetinėse svetainėse, elektroniniame dienyne ar įvairiose mokyklų erdvėse. Bendras mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas, kuris apima žodinę, vaizdinę ar rašytinę informaciją, sudarė 2166 informavimo veiksmus (lankstinukai, stendai, plakatai, straipsniai, pranešimai ir kt.).

1.2. uždavinys – vykdyti Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stiprinimą. Šį darbą įgyvendino 10 visuomenės sveikatos stiprinimo specialistų, 7 psichologai ir 4 programos „Neįtikėtini metai“ grupių vadovai. Jų veikla apėmė 11 visuomenės sveikatos paslaugų, kurios buvo teikiamos vykdančios valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, ir 25

paslaugas/veiklas, kurios buvo vykdomos įgyvendinant savarankišką visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas (Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą ir privalomuosius sveikatos mokymus).

Įgyvendinant valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2023 m. planą, vyko 36 sveikos mitybos skatinimo užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 668 asmenys. Planas (renginių 32 ir 600 dalyvių) viršytas. Iš jų: 99 asmenys buvo 18-64 m. amžiaus, 559 - 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys, 10 – mažus vaikus prižiūrintys asmenys. Parengti 3 unikalūs socialinės reklamos plakatai, 1 siužetas, skirtas televizijai, 20 pranešimų į Biuro interneto svetainę sveikos mitybos tema. Buvo stebima 38 savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių gaminamų maisto produktų sudėtis. Biuro specialistų pastangomis net 10 sveikatai palankesni maisto produktai (nustatyta norma Panevėžio miestui – 4; rodiklis viršytas 250 proc.), gaminami Panevėžyje, pradėti žymėti simboliu „Rakto skylutė“. Tai didelis Biuro indėlis į tokių produktų žinomumo gerinimą ir jų įvairovės rinkoje didinimą. Šie rodikliai pasiekti įgyvendinant Sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo tvarkos apraše, patvirtintame Sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. V-2330 „Dėl sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, toliau - SMSFAS, 4 priede numatytas priemones.

Sveikatinamojo fizinio aktyvumo (toliau-SFA) skatinimo veikla 2023 m. vyko įgyvendinant SMSFAS šiose srityse: informacijos apie SFA informacijos rengimas ir platinimas – 118 naujų pranešimų Biuro svetainėje; gyventojų SFA mokymai – viso 693 dalyviai (planas – 500). Dalyvių apklausa prieš ir po užsiėmimų parodė, kad jų fizinio aktyvumo žinių pokytis yra 35 proc., kas atspindi ženklų dalyvių fizinio aktyvumo mokymų efektyvumo vertinimą (planuota 28 proc.). Padidėjo ne tik SFA dalyvių sveikatos raštingumas, bet gerėjo ir jų fiziniai rodikliai: sumažėjo kūno masės indeksas, poodinių ir visceralinių riebalų kiekis, padidėjo raumenų masė, gerėjo lankstumo parametrai, mobilumas, pusiausvyra.

Biuras, vadovaujantis Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, tvarkos aprašu (patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. V-776 redakcija)), įgyvendino sveikatos stiprinimo programą, kurios tikslas - motyvuoti gyventojus gyventi sveikiau, kokybiškiau ir sumažinti širdies bei kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto riziką. Programa skirta suaugusiems asmenims, kuriems nustatyta širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizika; suaugusiems asmenims, kurie savanoriškai kreipiasi dėl dalyvavimo programoje. 2023 m. įgyvendinant šią programą bendradarbiauta su 5 Panevėžio miesto pirminėmis asmens sveikatos priežiūros įstaigomis (PASPI): VšĮ Panevėžio miesto poliklinika, UAB Kniaudiškių šeimos klinika, UAB Smėlynės šeimos ambulatorija, UAB Panevėžio centro šeimos klinika, VšĮ Respublikos gatvės šeimos klinika, kurios atsiuntė į programą 149 dalyvius (pacientus). Buvo organizuoti 47 renginiai, dalyvavo 1006 įvairaus amžiaus grupių panevėžiečiai. 91 (unikalus) asmuo baigė Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų stiprinimo ir šių ligų prevencijos programą (planas – 57). Džiugu, kad daugumos baigusiųjų programą asmenų kokybiniai sveikatos rodikliai objektyviai pagerėjo: 60,44 proc. asmenų sumažėjo kūno masės indeksas; 64,84 proc. sumažėjo liemens apimtis; 42 proc. sumažėjo arterinis kraujo spaudimas; 72 proc. padidėjo fizinis aktyvumas; 78 proc. padidėjo daržovių ir vaisių vartojimas; 69,23 proc. sumažėjo druskos, 78,02 proc. sumažėjo saldaus maisto vartojimas; 79,12 proc. sumažėjo riebaus maisto vartojimas; 19,78 proc. sumažėjo alkoholio vartojimas; 7 proc. sumažėjo rūkymas; 81,32 proc. pagerėjo savijauta. Tai akivaizdžiai demonstruoja programos efektyvumą, teigiamą poveikį dalyvių sveikatai.

Be šios programos buvo vykdoma kraujotakos sistemos ligų prevencija. Suorganizuota 17 renginių insulto, infarkto rizikos veiksnių aiškinimui, hipertenzijos dienos paminėti, Smart Fit mankštų populiarinimui ir kt., kuriuose sveikatos žinias gilino 502 dalyviai. Buvo vykdoma ir onkologinių ligų prevencija. Vienuolikoje renginių onkologinių ligų prevencijos temomis dalyvavo 403 dalyviai.

Miesto gyventojai – nevyriausybinių organizacijų nariai, bendruomenių nariai, įvairių institucijų darbuotojai ir pavieniai asmenys – dalyvavo traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo renginiuose. Įvyko 66 renginiai, užsiėmimuose dalyvavo 1660. Užkrečiamųjų ligų prevencijos skatinimas ir supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimui įvyko 55 renginiai, užsiėmimuose dalyvavo 1248. Renginiuose vykdytas dalyvių renginių vertinimo anketavimas, kuris parodė, kad dalyviai palankiai vertina programų kokybę, jų naudą ir prieinamumą. Renginiai buvo viešinami Biuro, bendradarbiaujančių partnerių interneto svetainėse. 2023 m. Biuras apdovanotas Higienos instituto direktoriaus R. Jankausko padėka “už aktyvią veiklą prisidedant prie visuomenės supratimo apie antimikrobinį atsparumą ir tinkamą antibiotikų vartojimo didinimą”.

Prioritetinės srities „Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas“ veiklos vyko sklandžiai. Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, programą baigė 42 jaunuoliai (buvo planuota 25 asmenys).

Biuras organizavo priklausomybių konsultantų paslaugų teikimą, kurių buvo suteikta 87 asmeniui. Konsultavimo procesas yra dažnu atveju ilgalaikė palaikomoji pagalba, todėl dauguma klientų paslaugas gavo daugiau nei 1 kartą. Iš viso buvo suteikta 570 konsultacijų. Priklausomybių konsultanto konsultacijų skaičiaus rodiklis pasiektas 100 proc.

Buvo teikiamos psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams paslaugos. 2023 m. mokymai vyko 2-iose Panevėžio įmonėse, kurios vykdo administravimo ir aptarnavimo veiklą. Mokymai vyko ir meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos įmonėje. Mokymus vedė patyręs psichologas-psichoterapeutas ir darbo saugos specialistas. Mokymų trukmė – 40 val. Mokymų dalyvių raštingumas psichikos sveikatos srityje pagerėjo abiejose įstaigose (vienoje įmonėje teigiamas pokytis 27 %, kitoje 33 %). Mokymų įgyvendinimo kokybės vertinimą dalyviai įvertino kaip teigiamą ir nešantį naudą.

Biuras organizavo bazinius savižudybių prevencijos mokymus Panevėžio miesto gyventojams. Šie mokymai labai aktualūs ir paklausūs. Tikslinė grupė - asmenys nuo 16 metų. Mokymuose dalyvavo 192 asmenys, 2023 m. planas įgyvendintas 142 proc.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. sausio 18 d. Nr. V-63 įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. Įsakymo Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintu Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašu teiktos psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos. Įvykdyta 731 val. individualių konsultacijų (planuota 600 val.), kuriuose dalyvavo 168 dalyviai. Žvelgiant į konsultacijoms skirtas valandas reikšmės viršytos, nes poreikis psichologinei pagalbai labai didelis, psichologinės pagalbos prieinamumas dažnai apsunkintas dėl didelių eilių psichikos sveikatos paslaugas teikiančiose įstaigose bei žmonių noro gauti anonimes paslaugas. Dalyvių tikslinė grupė Panevėžio miesto gyventojai, kurie kreipėsi dėl įvairių priežasčių (netektys, tarpasmeniniai konfliktai, darbo netekimas ar finansinės problemos, ligos, vienišumas, savišvieta ir pan.). Taip pat praversta 1023 val. grupinių užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 398 dalyviai. 2023 metais vyko daug ilgalaikių savitarpio pagalbos grupių (20 grupių) neįgaliesiems, nėščiosioms, demencija sergančiųjų artimiesiems, tėvams, žmonėms, susiduriantiems su stresu, paaugliams, akliems bei silpnaregiams, diabetu sergantiesiems ir kt. Užsiėmimai vyko dailės terapijos, pykčio valdymo, emocijų pažinimo, atsipalaidavimo, bendradarbiavimo stiprinimo ir kitomis temomis. Buvo vertinamas paslaugas gavusių asmenų geros savijautos indeksas. Beveik 90 % žmonių, pildžiusių anketas, nurodė, kad yra patenkinti ir labai patenkinti teiktomis paslaugomis ir rekomenduotų jas kitiems. Iš viso Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas gavo 566 žmonės.

2021 m. balandžio mėnesio pabaigoje Panevėžio miesto tarybos buvo patvirtinta Panevėžio miesto 2021 – 2025 m. savižudybių prevencijos programa, kurios įgyvendinimą organizuoja Biuras. Programos tikslas siekti, kad mirtingumo dėl savižudybių rodiklis Panevėžio mieste neviršytų 15 atvejų 100 tūkstančių gyventojų. Šia programa siekiama įgyvendinti 5 uždavinius:

1 uždavinys. Stiprinti miesto gyventojų pozityvią psichikos sveikatą ir mažinti stigmą.

2 uždavinys. Užtikrinti psichologinės paramos teikimą konkrečioms prioritetinėms gyventojų grupėms.

3 uždavinys. Laiku atpažinti savižudybės grėsmę patiriantį žmogų ir nukreipti jį pas psichikos sveikatos specialistą.

4 uždavinys. Teikti kompleksiškas ir kokybiškas paslaugas savižudybės krizę išgyvenančiam asmeniui.

5 uždavinys. Užtikrinti efektyvų savižudybių prevencijos sistemos Panevėžyje funkcionavimą.

Šiems uždaviniams pasiekti 2023 metais Biuras organizavo daug veiklų. Emocinės paramos Panevėžyje linijoje 8 45 50 50 50 pagalbą teikė 3 specialistai. Linijos darbo laikas darbo dienomis nuo 10 iki 20 val. Virš 60 asmenų, esančių krizėje, kreipėsi ne vieną kartą, taip gaudami emocinę paramą ir palaikymą, susidūrus su sunkumais. Ne vieną kartą organizuota psichologinė pagalba nukreipiant ir net registruojant žmogų pas specialistus. Vyko savęs pažinimo grupės vyrams, patiriantiems krizes – naudojantis ekspertų metodais, vienas kito palaikymu, vyrai galėjo tapti emociškai atsparesni, pozityviai keisti save ir savo aplinką. Atviros psichiatrijos mėnesio minėjimo renginiai buvo organizuoti psichikos sveikatos stigmų mažinimui. Organizuoti Savižudybių prevencijos dienos minėjimas, Kalėdinis žygis emocinei sveikatai gerinti, krizių valdymo mokymai įmonėms, filmai ir diskusijos apie emocinę sveikatą ir t.t. (išsamesnė informacija apie Savižudybių prevencijos programos įgyvendinimo veiklas pateikta 4 lentelės 1 punkte).

Biuras vykdė ir Emocinės paramos Panevėžyje linijos viešinimą, kurio metu buvo paskelbta reklama dienraščio „Sekundė“ reklamose, internetinėje erdvėje. Buvo vykdomas ir lankstinukų apie Panevėžyje veikiančią pagalbą liniją ir kitas psichologinės pagalbos galimybes dalinimas įvairiuose renginiuose, bendruomenėse ir įstaigose.

Vis daugiau dėmesio skiriant mamų psichikos sveikatai ir pogimdyvinės depresijos prevencijai vyko visuomenės raštingumo didinimas nėštumo krizių, pogimdyvinės depresijos atpažinimo, valdymo ir įveikos klausimais. Buvo organizuoti dailės terapijos užsiėmimai neseniai tapusioms mamoms pogimdyvinei depresijos prevencijai, Nėščiųjų klubas, kuriame buvo skatinamos būsimos mamos pagilinti žinias apie pirmąją pagalbą, mitybą, skirti laiko fiziniam aktyvumui bei stiprinti emocinę sveikatą dailės terapijos užsiėmimuose nėščiosioms. Kartu su viešosios įstaigos „Mama mums rūpi“ savanore ir kitais partneriais organizuotas žygis, skirtas Pasaulinės mamų psichikos sveikatos dienai paminėti. Bendradarbiaujant su VšĮ „Krizinio nėštumo centras“, VšĮ „Namų Mama“ ir VšĮ „Mama mums rūpi“, vyko aktyvus jų rengiamos informacijos viešinimas.

Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas vyko skelbiant straipsnius miesto žiniasklaidos priemonėse, duodant interviu radijui ir televizijai, išleidžiant lankstinukus, plakatus, standus, skelbiant su visuomenės sveikata susijusią informaciją Biuro internetinėje svetainėje, Facebook paskyroje, įgyvendinant programas, renginius, projektus ir t.t. Bendras Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo ir mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimo informavimo veiksmų skaičius sudaro 3306 informavimo pateikčių per 2023 m.

1.3. uždavinys – vykdyti Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų sveikatos stebėseną. Šią Biuro funkciją įgyvendino Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas.

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma remiantis LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo pakeitimo“.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas – nuolat rinkti, tvarkyti, analizuoti ir interpretuoti Panevėžio miesto visuomenės sveikatą atspindinčius rodiklius, kad remiantis išsamia informacija apie savivaldybės bendruomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius, būtų galima planuoti ir įgyvendinti savivaldybės visuomenės sveikatos gerinimo priemones, taip pat vykdyti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų sklaidą bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškųjų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje.

2023 m. Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro stebėsenos specialistas, vadovaudamasis Higienos instituto Sveikatos informacijos centro statistiniais duomenimis, išanalizavo 2022 m. situaciją Panevėžyje ir parengė ataskaitą savivaldybei. Bendradarbiaujant su savivaldybės Sveikatos poskyriu, prioritetinėmis 2024 metais išskirtos probleminės sritys, kuriose reikia gerinti esamą būklę:

1. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.
2. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.
3. Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv.

Šie rodikliai bus gerinami 2024 metais. Stebėsenos 2022 m. ataskaita bus tvirtinama 2024 m. pirmą ketvirtį.

2. Tikslas – vykdyti savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Šis tikslas buvo pasiektas įgyvendinant 3 uždavinius.

2.1. uždavinys – įgyvendinti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytas visuomenės sveikatos priemones.

Panevėžio miesto strateginio plėtros 2021–2027 metų plane, patvirtintame Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. 1-362 „Dėl Panevėžio miesto strateginio plėtros 2021–2027 metų plano ir Panevėžio miesto strateginio plėtros 2021–2027 metų plano įgyvendinimo priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ vienas iš numatytų tikslų - stiprinti gyventojų sveikatą ir skatinti fizinį aktyvumą siekiant aukšto sportinio meistriškumo. Numatyti atitinkami traumatizmo atvejų skaičiaus mažėjimo (atvejų skaičius 100 tūkst. gyv.) ir savižudybių skaičiaus mažėjimo (atvejų sk./100 tūkst. gyv.) rodikliai. Taip pat numatytos vidutinės gyvenimo trukmės didėjimo, išvengiamo mirtingumo mažėjimo, sportuojančių bent kartą per savaitę asmenų skaičiaus didėjimo tendencijos. Tad Biuro organizuojamos veiklos buvo nukreiptos į šių rodiklių pasiekimą.

2023 m. įgyvendinti užsiėmimų ciklai:

Sveikatos stiprinimo užsiėmimų ciklas „Sveikas ketvirtadienis“ (Panevėžio miesto gyventojams). Programa buvo vykdoma Panevėžio miesto kultūros ir poilsio parke, kad skleidžiamos sveikatos žinios būtų priartintos prie gyventojų, patogiau prieinamos. Programa turėjo „Sveikatos mugės“ formą – dalyviai prieidavo prie juos dominančios sveikatos temos stotelės (stalelio su tam tikros sveikatos rūšies informacija bei tos srities visuomenės sveikatos specialistų) ir konsultuodavosi jiems rūpimais sveikos gyvensenos klausimais bei gaudavo padalomąją medžiagą. Programa buvo vykdoma Panevėžio miesto kultūros ir poilsio parke. Birželio-rugpjūčio mėn. vyko 5 renginiai sveikos mitybos skatinimo ir cukrinio diabeto prevencijos klausimais, juose dalyvavo 130 dalyvių; infekcinių ligų prevencijos tema vyko 6 renginiai, kuriuose dalyvavo 89 dalyviai; traumų ir sužalojimų prevencijos tema vyko 5 renginiai, juose dalyvavo 84 gyventojai; pėsčiųjų mirtingumo dėl transporto įvykių prevencijos tema vyko 3 viešinimo akcijos, dalyvavo 75 asmenys; įvyko du renginiai pirmosios pagalbos tema, dalyvavo 102 gyventojai.

2023 m. įvykdytos konsultacijos:

1. Kraujotakos sistemos ligų prevencijos klausimais – 142;
2. Cukrinio diabeto ligų prevencijos klausimais – 52;
3. Onkologinių ligų prevencijos klausimais – 102;
4. Bendrais sveikatos stiprinimo klausimais – 241;
5. Sveikos mitybos, nutukimo prevencijos ir susijusiais klausimais – 340;
6. Fizinio aktyvumo ir susijusiais klausimais - 135;
7. Asmenims ir jų artimiesiems, turintiems problemų dėl alkoholio, konsultacijas vedė priklausomybių konsultantas – 570 konsultacijų.

2023 m. bendradarbiauta socialinių partnerių įgyvendinamuose projektuose, teikta sveikatinimo informacija, konsultuoti dalyviai:

1. Panevėžio bendruomenių rūmų projekte „Susitikime penktadienį“;
2. Šiaurinės bibliotekos vaikų vasaros stovyklos projekte „Vasaros dëlionė“;
3. Bibliotekos „Židiny“ vaikų vasaros stovyklos projekte „Pasimatuok vasarą“;

4. Bendradarbiaujant su Panevėžio socialinių paslaugų centro Globos centru tradiciškai pirmąją liepos savaitgalį minėta Globėjų diena, vyko paskaitos apie alkoholio žalą, dalyvauta socialiniame žygyje „Iš gamtos po šiukšlę“;
5. Bendruomeninių šeimos namų vasaros stovykloje;
6. AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos vykdyto projekto prevenciniame renginyje „Būk saugus, atsargus ir sveikas“. Pagrindiniai akcijos partneriai – policijos komisariatai ir visuomenės sveikatos biuras;
7. Lietuvos širdies nepakankamumo asociacijos projekte „Kardiologijos informacinis centras“;
8. Bendradarbiauta su Lietuvos širdies nepakankamumo asociacija, su Nacionaliniu transplantacijos biuru, Panevėžio ligoninės specializuoto Širdies nepakankamumo komanda renginyje skirtame Pasaulinei širdies nepakankamumo dienai paminėti;
9. Lietuvos širdies asociacijos projekte „Pažink savo širdį“ (Pasaulinei širdies dienai paminėti);
10. Panevėžio Elenos Mezginitės viešosios bibliotekos Smėlynės bibliotekos stovyklos projekte „Nepamirštas gimtadienis“;
11. Panevėžio miesto ir rajono policijos vaikų vasaros stovyklos projekte „Susipažinkime – policija“;
12. Rožyno bendruomenės iniciatyvos projekte „Sporto sveikatingumo aikštelė“ atidarymo šventėje;
13. Bendradarbiauta su Panevėžio pataisos namais skleidžiant sveikatos žinias Pataisos namų darbuotojams bei nuteistosioms;
14. Jaunuolių dienos centro projekte „Saugus eismas bendruomenėse“ ir Response mokymuose „Smurtas prieš negalią turinčias moteris“;
15. VšĮ Mama mums rūpi organizuotame renginyje „Pasaulinė mamos psichikos sveikatos diena“;
16. Bendradarbiauta su American English School | AMES Education stovykla ir visapusiško lavinimo centru Panevėžyje skleidžiant sveikatos žinias stovyklų dalyviams;
17. Bendradarbiauta su Panevėžio „Vyturio“ progimnazija, vykdyta I-osios pagalbos edukacija adaptacinėje penktokų stovykloje „Žengiu į penktą klasę“ Berčiūnų ateitininkų stovykloje;
18. Bendradarbiauta su VšĮ Futbolo akademija „Panevėžys“, praveisti I-osios pagalbos mokymai dieninėje vaikų vasaros stovykloje „Sugrąžinkime vaikus į stadionus“;
19. Bendradarbiauta su „Rožyno“ progimnazija, pristatytos Biuro veiklos Sporto šventėje;
20. Bendradarbiauta su „Minties“ gimnazija rašinių konkurse „Gyvybė - dovana, branginkime ją“;
21. Bendradarbiauta su LSMU, Visuomenės sveikatos fakultete dalyvauta „Darbdavių mugėje“;
22. Bendradarbiauta su renginio „Mažųjų sveikuolių bėgynių banga“ organizatoriais, teikta visuomenės sveikatos specialisčių pagalba vykdant renginį;
23. Bendradarbiauta su Panevėžio miesto Aukštaičių-žemaičių bendruomene organizuojant konkursą „Sveikas aš - sveikas pasaulis“;
24. Bendradarbiauta su Panevėžio „Šaltinio“ progimnazija organizuojant renginį „Sveikatos ABC“;
25. Bendradarbiauta su Aplinkosaugos valdymo ir technologijų centru įgyvendinant projektą/socialinį eksperimentą „Mokyklos už darnų judumą Panevėžio mieste“;
26. Bendradarbiauta Mykolo Karkos pagrindinės mokyklos projekte „Karjeros diena“;
27. Dalijimasis gerąja patirtimi rengiant Savižudybių prevencijos programą Panevėžio mieste su Alytaus miesto savivaldybės atstovais;
28. Bendradarbiauta Panevėžio Žemynos progimnazijos projekte „Karjeros diena“;
29. Bendradarbiauta su Gamtos mokykla renginyje tolerancijos dienai paminėti;

30. LT suaugusiųjų švietimo asociacijos suaugusiųjų mokymosi savaitės projekte “Mokymosi tinklai” (lapkričio 20-24 d.).

Biuras nuolat plečia bendradarbiavimą tarp socialinių partnerių, visuomeninių organizacijų, sveikatos priežiūros įstaigų, miesto bendruomenių ir kt. 2023 m. pasirašytos 8 bendradarbiavimo sutartys.

2.2. uždavinys – dalyvauti įgyvendinant savivaldybėje valstybines visuomenės sveikatos programas, tarpinstitucinius veiklos planus.

Įgyvendindamas Sveikatos netolygumų mažinimo Lietuvoje 2014-2023 m. veiksmų planą, patvirtintą LR sveikatos apsaugos ministro 2022 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-1154 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. V-815 „Dėl sveikatos netolygumų mažinimo Lietuvoje 2014-2023 m. veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo“ 45.121.4. punktą, Biuras nuo 2022 m. organizuoja ir vykdo vaikų sveikatos stiprinimo priemones, gerinant vaikų sveikatos raštingumą, skatinant vaikų sveikos gyvensenos ugdymą. Įgyvendindamas šią priemonę Biuras 2022 m. inicijavo vaikų kuriamų projektų sveikatos stiprinimo temomis konkursą „Vaikai kuria sveiką ateitį“. Šis konkursas buvo tęsiamas ir 2023 m.

Biuras taip pat įgyvendina šio dokumento 32.2.9. punktą, įpareigojantį periodiškai skleisti mokslo įrodymais pagrįstą informaciją, orientuotą į maisto gamintojus, ir skatinti juos galinti sveikatai palankesnius maisto produktus, turinčius mažiau riebalų, cukraus, druskos, atitinkančius sveikatai palankaus maisto, ženklino „Rakto skylutę“, kriterijus, didinti šio ženklo žinomumą visuomenėje. Biuro pastangomis 2022 m. į rinką įvesti 42, o 2023 m. – 10 maisto produktų, pažymėtų „Rakto“ skylutės simboliu.

Biuras aktyviai įgyvendino ir šio dokumento 37.2. nuostatą skleidamas žinias apie pirmosios pagalbos teikimą, organizuodamas pirmosios pagalbos teikimo įgūdžių mokymus gyventojams pradinio gaivinimo naudojant automatinius išorinius defibriliatorius, kraujavimo stabdymo ir kt. temomis. Suaugusiems Panevėžio miesto gyventojams 2023 m. suorganizuoti 43 pirmosios pagalbos teikimo mokymai, kuriuose dalyvavo 1104 gyventojai. Panevėžio miesto mokiniais suorganizuoti 105 praktiniai pirmosios pagalbos teikimo mokymai, kuriuose dalyvavo 2674 mokiniai.

2023 m. Biuras baigė įgyvendinti 2018 m. birželio mėn. 13 d. pasirašytą sutartį su Europos socialinio fondo agentūra iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ įgyvendinimui. Projektas įgyvendintas pagal 2014-2020 m. Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonę 08.4.2-ESFA-R-630 „Sveikos gyvensenos skatinimas regioniniu lygiu“. Projekto įgyvendinimui iš viso skirta 216 tūkst. Eur. ES investicijų, Panevėžio miesto savivaldybės dalis sudaro dar 17 tūkst. Eur. Bendra projekto vertė daugiau nei 234 tūkst. Eur. Projekto tikslas – padidinti Panevėžio miesto savivaldybės vaikų (iki 18 metų) ir senjorų (vyresnio amžiaus asmenų) sveikatos raštingumo lygį ir formuoti sveikos gyvensenos įpročius įgyvendintas. Projektas buvo planuojamas vykdyti iki 2022 m. birželio mėn., tačiau buvo sutaupytos lėšos ir projektas pratęstas iki 2023 m. balandžio mėn. 2023 m. suorganizuota 30 mankštų baseine senjorams (3 grupės po 10 mankštų) ir pateikta galutinė projekto ataskaita.

1 lentelė. Projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ 2023 m. vykdytos veiklos ir sumos (Eur)

Eil. Nr.	Veiklos aprašymas	Suma Eur
1.	Įvyko mankštos senjorams baseine (3 grupės po 15 asmenų x 10 užsiėmimų, viso 45 unikalūs asmenys)	4500,00
	IŠ VISO:	4500,00

2020 metais pradėtas vykdyti projektas „Programos „Neįtikėtini metai“ pritaikymas ir įgyvendinimas Lietuvoje“ (projekto kodas LT03-2-SAM-TF-001). 2023 m. toliau vykdoma

pozityvios tėvystės programa „Neįtikėtini metai“, kurios veiklą Panevėžyje koordinuoja Biuras. Mokymai vyko dieniniu ir vakariniu laiku, taip užtikrinant tėvams pasirinkimo galimybes derinant dalyvavimą programoje ir darbą bei šeimos poreikius. Grupės renkamos bendradarbiaujant su Panevėžio miesto ugdymo įstaigomis, Panevėžio socialinių paslaugų centru, viešinant socialiniuose tinkluose. Programos populiarumas didėja ir tėvų poreikis dalyvauti programoje didelis, dalis tėvų jau laukia prasidedant kitų grupių. 2023 metais vyko 10 Programos „Neįtikėtini metai“ grupių, jas baigė 82 dalyvis.

2.3. uždavinys – vykdyti vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą (išskyrus visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas); įtraukti į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą socialinius partnerius.

Renginiai, skirti vaikams ir jaunimui vyko Atvirame jaunimo centre, Socialinių paslaugų centre, miesto bibliotekose („Šiaurinės“ bibliotekos vaikų vasaros stovykloje „Vasaros dëlionė“ užkrečiamų ligų prevencijos tema; bibliotekos „Židinys“ vaikų vasaros stovyklos projekte „Pasimatuok vasarą“ traumų ir sužalojimų prevencijos tema; „Žiburėlio“ bibliotekoje vaikams organizuoti šiaurietiško ėjimo mokymai), Bendruomeninių šeimos namų vasaros stovykloje užkrečiamų ligų prevencijos tema, įvairiose miesto žaliosiose ir kitose erdvėse – šiaurietiško ėjimo užsiėmimai.

3. Tikslas – pagal kompetenciją vykdyti nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas visose gyventojų amžiaus grupėse pagal poveikio sričių prioritetus („raudonosios“ zonos) (atsižvelgiant į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas, t.y. į nustatytus probleminius sveikatos stebėsenos rodiklius, kurie patvirtinti 2023-03-22 savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. 1-71).

Šie prioritetai 2023 m. buvo nustatyti tokie:

1. Bandymų žudytis skaičius 100 000 gyventojų. Tikslinė grupė: Panevėžio miesto suaugusieji gyventojai. Įvyko 97 renginiai, kuriuose dalyvavo 863 asmenys.

2. Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių. Tikslinė grupė – suaugusieji ir vaikai. Suorganizuoti 380 renginiai, kuriuose dalyvavo 8347 dalyviai, suteikta 570 konsultacijų.

3. Pėsčiųjų mirtingumas ir traumos nuo transporto įvykių 100 000 gyventojų. Tikslinė grupė – suaugusieji ir vaikai. Įvykdyta 266 renginiai, dalyvavo 6320 dalyvių.

4. 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepijimo apimtys, proc. Tikslinė grupė – nėščiosios, vaikai. Įvykdyti 134 renginiai, dalyvavo 3203 asmenys.

4. Tikslas – vykdyti privalomąjį sveikatos mokymą. Įgyvendindamas šį tikslą Biuras vykde licencijuojamą visuomenės sveikatos priežiūros veiklą. 2023 m. suteiktos privalomojo sveikatos mokymo paslaugos 360 asmenų (žr. 2 lentelę). Privalomuosius pirmos pagalbos mokymus išklause 225 asmenys (42 daugiau nei pernai). Privalomuosiuose higienos mokymuose dalyvavo 135 asmenys (46 daugiau nei pernai). 2023 m. buvo atnaujinti privalomųjų pirmosios pagalbos mokymo ir higienos įgūdžių mokymo programos (viso 25), testai, parengti nauji aprašai, atnaujinta paraiškos formos. 2023 m. rugsėjo mėnesį atnaujinta Biuro licencija privalomiesiems alkoholio, narkotikų ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymams (kodai A1 ir A2) vesti. Mokymai šioje srityje 2023 m. nebuvo vykdomi, nes nebuvo besikreipiančiųjų, pageidaujančių išklausti A1 ar A2 programų.

2 lentelė. Biuro suteiktų mokamų paslaugų skaičius 2023 m.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro teikiamos mokamos paslaugos	Dalyvių, kuriems suteikta paslauga, skaičius (vnt.)
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	135
Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai	225

Privalomieji alkoholio, narkotikų ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymai (A1 programa)	0
Alkoholizmo ir narkomanijos prevencinės programos mokymai (A2 programa)	0 (nebuvo poreikio)

3 lentelė. Biuro už mokamas paslaugas gautos sumos 2023 m.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro teikiamos mokamos paslaugos	Gauta suma (Eur)
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	1928,00
Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai	1189,00
VISO:	3117,00
PLANUOTA:	2000,00

Įstaigos įvykdytos priemonės, projektai

Biuras įgyvendino Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2023 m. priemonių planą (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Biuro įvykdytos visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonės.

Veiklos sritys	Trumpas veiklos priemonių aprašymas	Tikslinė grupė ir dalyvių skaičius	Programai skirtos lėšos	Programai panaudotos lėšos
1. Psichikos sveikatos stiprinimas	1.1. Savižudybių prevencijos programos įgyvendinimas 2023 m. buvo įgyvendintos sveikatos stiprinimo priemonės pagal savivaldybės patvirtintą savižudybių prevencijos programą:		35869,92	35240,98
	1.1.1. Atvejo vadybininko paslaugos teikimas Trys specialistai, teikia pastovią emocinę paramą telefonu 8 45 50 50 50 Panevėžyje gyvenantiems asmenims. Linijos darbo laikas darbo dienomis nuo 10 iki 20 val. Emocinės paramos linija Panevėžyje skirta krizę patiriantiems žmonėms. Virš 60 asmenų kreipėsi emocinės pagalbos ne vieną kartą. Kelis kartus organizuota pagalba patenkant į psichikos sveikatos centrus gauti psichologo konsultacijas.	Panevėžyje gyvenantys ir krizę patiriantys asmenys.	9600,00	9600,00
	1.1.2. Atviros psichiatrijos mėnesio minėjimas Atviros psichiatrijos mėnesio minėjimui organizuotos molio terapijos edukacijos, skirtos mamoms su vaiku. Vyko psichologinės pagalbos galimybių viešinimas socialiniuose tinkluose ir interneto svetainėje. Organizuoti Baziniai savižudybių prevencijos mokymai bei supervizijos psichologams: 5 supervizijos mokyklose dirbantiems (dalyvavo 7 psichologai), 5 supervizijos - medicinos įstaigose dirbantiems (dalyvavo 10 psichologų).	Gyventojai. 5 renginiai, 42 dalyviai. 10 supervizijų psichologams	1900,00	1900,00
	1.1.3. Krizių įveikimo komandos darbas bendruomenėje (krizių valdymo planų Panevėžio m. įstaigoms ir įmonėms parengimas) Krizių valdymo mokymai įmonėms, kurių metu įmonių vadovai ir	1 mokymai, apmokyta 6 Panevėžio mieste	2000,00	2000,00

	personalo specialistai buvo paruošti valdyti įvairaus profilio krizes bei turėjo galimybę pasiruošti individualius krizių valdymo planus.	įsikūrusių įmonių vadovai ir personalo specialistai. Paruošti individualūs krizių valdymo planai įstaigoms.		
	1.1.4. Paslaugos vyrams, patiriantiems krizes Vyrių psichikos sveikatai stiprinti buvo vykdomas vyrų saviugdos ratas „Gentis“, skirta pilnamečiams vyrams. Naudojantis ekspertų metodais, vienas kito palaikymu, vyrai galėjo tapti emociškai atsparesni, sparčiau siekti užsibrėžtų tikslų, pozityviai keisti save ir savo aplinką, geros savijautos vertinimo rezultatai rodo, kad vyrai, baigę grupę, jaučiasi žymiai geriau.	Panevėžio mieste gyvenantys pilnamečiai vyrai. Finansuotos 2 grupės, jas baigė 18 dalyvių.	3600,00	3600,00
	1.1.5. Savižudybių prevencijos dienos minėjimas Rugsėjo 11 dieną paminėta tradicija tampanti Pasaulinė savižudybių prevencijos diena, vyko dviračių žygis „Ekranas“ marių pakrante, dalyviai dalyvavo įvairiose Biuro veiklose, Lietuvos Raudonojo kryžiaus Panevėžio skyriaus organizuotuose pirmosios pagalbos įgūdžių lavinimo užsiėmimuose prie „Ekranas“ marių terasos. Dalinta informacija, kur Panevėžyje teikiama psichologinė pagalba bei kaip galima stiprinti savo psichikos sveikatą. Apie renginį buvo aprašyta JP.lt internetiniame portale, Biuro internetiniame puslapyje ir socialiniuose tinkluose.	Gyventojai, susidūrę su savižudybe ar bandymu žudyti artimoje aplinkoje. 1 renginys, dalyvavo 70 dalyvių. Straipsnis internetiniame portale JP.lt	400,00	400,00
	1.1.6. Psichologinė parama vyresnio amžiaus gyventojams Organizuoti muzikos terapijos užsiėmimai, skatinant vyresnio amžiaus žmones bendrauti, geriau pažinti save, ieškoti būdų, kaip padėti sau, ir atsipalaiduoti. 6 grupės po 10 užsiėmimų kiekvienai grupei.	Vyresnio amžiaus žmonės. 60 renginių, 577 dalyvių (57 unikalūs)	3480,00	3075,00
	1.1.7. ASSIST (1 reng.) ir SAFE Talk (2 reng.) mokymai Organizuoti dveji 4 valandų savižudybių prevencijos mokymai „SafeTALK“, skirti atpažinti savižudybės pavojų Panevėžio miesto bendruomenei ir vieni 16 valandų Savižudybės intervencijos įgūdžių	Panevėžio miesto gyventojai. 2 SAFETalk mokymus	7385,00	7385,00

	mokymai „ASIST“, skirti dažniau susiduriantiems su savižudybės riziką patiriančiais asmenimis.	baigė 46 dalyviai, ASSIST mokymus – 29 dalyviai.		
	1.1.8. Filmų peržiūra su psichologu Organizuota labai populiari filmų peržiūros programa su diskusija su psichologu. Tai nemokamos filmų peržiūros, po jų pokalbiai apie kiną ir emocinę savijautą su psichologu. 10 filmų buvo rodomi Kino centre „Garsas“ ir lauko erdvėse: Laisvės aikštėje prie Panevėžio m. savivaldybės ir priešais Senvagės fontanus.	Panevėžio miesto gyventojai. 10 filmų, apsilankė 452 asmenys.	4950,00	4840,00
	1.1.9. Žygis emocinei sveikatai gerinti 2023 m. gruodžio 9 d. organizuotas Kalėdinis žygis emocinei sveikatai gerinti nuo Kalnapilio arenos automobilių stovėjimo aikštelės iki Berčiūnų ateitininkų stovyklos (6,9 km). Žygio galutinėje stotelėje dalyvius pasitiko karšta sriuba ir arbata, Kalėdų senelio programa, Partnerių veiklos. Visi dalyviai buvo apdovanoti Biuro prizais. Norintieji buvo parvežti į žygio pradžios vietą autobusais. Apie žygį rašyta internetiniame portale JP.lt ir lsveikata.lt, Biuro internetinėje svetainėje bei socialiniuose tinkluose.	Panevėžio miesto gyventojai. Žygyje dalyvavo 181 dalyvis.	2554,92	2440,98
2. Užkrečiamų ligų prevencija ir kontrolė	2.1. Vaikų žarnyno infekcinių ligų prevencijos priemonių įgyvendinimas: mokykliniai renginiai ikimokyklinių įstaigų vaikams „Švarių rankų jėga“ „Švarių rankų jėga“ – vaikų žarnyno ir kitų infekcinių ligų prevencijos priemonės: mokymai, įgūdžių formavimas. Panevėžio miesto lopšeliuose-darželiuose organizuoti žaidybiniai užsiėmimai su „Sveikatukė“ ir „Nežiniukė“ personažais. Žaidybinių užsiėmimų metu išsiaiškinti ugdytinių esami asmens higienos įgūdžiai, supažindinti su vaikų žarnyno ir kitomis infekcinėmis ligomis, apmokyti teisingai formuoti asmens higienos įpročius ir užkirsti kelią infekcijų plitimui. Ugdytiniai aktyviai dalyvavo veikloje: mokė „Nežiniukę“ plautis rankas, valytis dantis, rinktis sveikatai palankų maistą ir kt., darė	Panevėžio miesto lopšelių-darželių ikimokyklinių grupių ugdytiniai. Pravesta 17 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 463 ugdytiniai.	1022,05	1022,05

	mankštą, atliko teisingus rankų plovimo judesius, šoko „Rankų plovimo šokį“, aptarė pamokančius filmukus ir mokėsi vaizdinių priemonių pagalba, kaip apsisaugoti nuo žarnyno infekcinių ligų. Kiekvienas dalyvis gavo paskatinimo dovanėlę „TINDI“ muilą, o naujų žinių įsisavinimui ir jų praktiniam pritaikymui užduočių knygelę, tėveliams skirtas atmintines.			
	2.2. Nėščiąjų užkrečiamųjų ligų ir jų komplikacijų rizikos, nutukimo, traumų prevencija, psichikos sveikatos stiprinimas (paskaitos, skiepų kalendorius, baseinas) Pirmą kartą visuomenės sveikatos biuras vykdė programą nėščiosioms. Programos turinys buvo parengtas atsižvelgiant į specifinius šios tikslinės grupės poreikius. Ši programa buvo bandomoji, skirta mažoms nėščiųjų grupėms, todėl buvo suorganizuotos tik trys grupės su plačia programa, susidedančia iš keturių dalių. Programa sulaukė didelio dalyvių dėmesio ir gero įvertinimo.	Tikslinė grupė – nėščiosios Panevėžio miesto gyventojos. Surengtas 21 renginys. trijose grupėse dalyvavo 28 nėščiosios.	1243,63	1243,63
3. Aplinkos sveikata	3.1. Maudyklų vandens kokybės stebėsenos užtikrinimas 2023 m. gegužės–rugsėjo mėnesiais buvo vykdoma Panevėžio miesto maudyklų vandens kokybės stebėseną ir teikiama informacija savivaldybei bei visuomenei apie vandens telkinių mikrobiologinę ir skaidrumo būklę. Trijose Panevėžio miesto savivaldybės maudyklose buvo atliekami mikrobiologiniai (žarninių lazdelių kiekio, žarninių enterokokų kiekio), parazitologiniai (kirminių kiaušinėlių ir lervų nustatymo dirvožemyje, dumble, smėlyje), vandens skaidrumo (buvo stebima ar nėra nuolaužų, plūduriuojančių medžiagų, dervų likučių, stiklo, plastiko, gumos ir kitų atliekų) ir/ar chlorofilo tyrimai, vykdomas vandens temperatūros matavimas. Vandens kokybės stebėseną buvo atliekama paplūdimyje prie Nevėžio upės užtvankos ir Piniavos poilsiavietėje prie Lėvens upės bei Kultūros ir poilsio parko braidykloje. Viso 2023 metų maudymosi sezono metu vandens kokybės tyrimų rezultatai atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ nustatytus	Maudymosi sezono metu buvo paimti ir ištirti 24 vandens skaidrumo mėginiai, 24 mikrobiologiniai vandens mėginiai, 12 parazitologinių paplūdimio smėlio (dumblo) tyrimų. Vandens temperatūros matavimai atlikti 24 kartus.	2959,52	2959,52

	reikalavimus. Informacija apie Panevėžio miesto maudyklų vandens kokybę maudymosi sezono metu viešinta: Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinėje svetainėje ir socialiniuose tinkluose.			
4. Lytinė sveikata	4.1. Paskaitų ciklo Panevėžio miesto mokiniams lytiškumo tema įgyvendinimas Programa įgyvendinta lapkričio-gruodžio mėn. Šios programos tikslas – suteikti žinių Panevėžio miesto mokiniams apie lytinę sveikatą, brendimą, tarpusavio bendravimą bei ugdyti pasirengimą šeimai. Programa susilaukė didelio ugdymo įstaigų susidomėjimo, nes lytiškumo tema labai aktuali. Paskaitų cikle iš viso sutiko dalyvauti 20 Panevėžio miesto bendrojo ir profesinio ugdymo įstaigų (12 progimnazijų ir 8 gimnazijos). Lektoriai iš „Krizinio nėštumo centro“ pravedė 27 paskaitas-diskusijas 711 septintokų, tema – „Paauglystės virsmas. Atradimai ir pavojai, džiaugsmas ir klaidos" (1 val. trukmė) ir 12 užsiėmimų - diskusijų praveda „Žmogaus gyvybės vystymasis. Neplanuotas nėštumas ir jo išeitys ir pasekmės“ tema, kuriuose dalyvavo 313 devintokų (trukmė 1,5 val.). Paskaitų metu lektoriai naudojo įvairius silikoninius muliažus ir kitas vaizdines priemones. Informacija ir atsiliepimai buvo paskelbti Biuro socialiniuose tinkluose.	7 ir 9 kl. Panevėžio miesto ugdymo įstaigų mokiniai. Vyko 39 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 1024 mokiniai iš 20 mokyklų.	4200,00	4200,00
5. Sveikatai žalingos elgsenos prevencija	5.1. Programos „Mes už blaivų ir aktyvų Panevėžį“ įgyvendinimas Programos tikslas - didinti Panevėžio miesto gyventojų sąmoningumą rinktis fizinį aktyvumą, kaip būdą, sveikai ir be alkoholio leisti laisvalaikį. Programos įgyvendinimas: 2023 m. gegužės-rugsėjo mėn. įvyko septyni ėjimai-bėgimai aplink Senvagę. Distancijos ilgį ir jos įveikimo būdą dalyviai pasirinkdavo patys, pagal savo fizinės galimybes, tai 1-3 km (1-3 ratai aplink Senvagę). Taip pat dalyviai rinkosi distancijos įveikimo būdą: eiti, bėgti, važiuoti dviračiu ar judėti su pagalbine priemone. Dėl šių pasirinkimų renginiuose dalyvavo įvairaus amžiaus	Dalyviai - Panevėžio miesto gyventojai. 7 ėjimai-bėgimai, dalyvavusių asmenų skaičius – 313.	1837,57	1837,57

	pavieniai asmenys, šeimos, kolektyvai, neįgalieji ir kitos žmonių grupės. Programoje dalyvavo 313 asmenų, iš kurių 121 vyras, vyresnis kaip 45 m. Šio amžiaus grupės vyrai daugiausia linkę piktnaudžiauti alkoholiu, tad džiugu, kad pavyko į renginius pritraukti daug vyrų.			
	5.2. 45-64 m. vartojančių alkoholį vyrų skatinimas atsisakyti sveikatai žalingo įpročio (metodinė medžiaga alkoholio prevencijai, lankstinukai, stendas ir kt.) Įsigijus priemonių, skirtų interaktyviai pristatyti alkoholio žalą sveikatai buvo suorganizuoti 5 renginiai Panevėžio socialinių paslaugų centro Nakvynės namų lankytojams vyrams. Išleistas lankstinukas apie alkoholio žalą bei pagalbos galimybes.	Vyrai, žalingai vartojantys alkoholį 5 renginiai, 87 dalyviai	1000,00	1000,00
	5.3. Bendra su Panevėžio VPK akcija „Aš blaivus – tu saugus“ (kvapukai, lipdukai) Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kartu su Panevėžio apskrities VPK Kelių policijos biuru organizavo akciją „Aš blaivus- tu saugus“ vairuotojų blaivumo patikrinimo reidų metu. Akcija surengta norint atkreipti žmonių dėmesį į aktualią šių dienų problemą – didelį alkoholio suvartojimą Lietuvoje ir dėl to įvykstančius eismo įvykius, kurių metu sužalojami žmonės.	Tikslinė grupė – autotransporto priemonės vairuojantys asmenys. Dalyvauta trijuose reiduose kartu su Panevėžio VPK. Jų metu patikrintas 570 vairuotojų blaivumas. Visiems vairuotojams priminta, kad vairuotų būdami blaivūs. Jiems įteikti automobilių kvapukai su akcijos šūkiu „Aš blaivus - tu saugus!“.	800,00	800,00

6. Nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencija	6.1. Pirmosios pagalbos teikimo tarpmokyklinės varžybos, dalyvaujant mokinių ir mokytojų komandoms; mokymai miesto bendruomenei (priemonės, prizai) Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras II-IV ketv. organizavo 2-3 val. pirmosios pagalbos suteikimo mokymus miesto gyventojams (bendruomenėms). Užtikrinant paslaugos prieinamumą, mokymai vyko Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biure, kitose miesto erdvėse bei įstaigose, organizacijose (Laisvės a. – vasaros projekto renginiai „Susitikime penktadienį“, „Panevėžio dviračių lenktynės 2023“, Pasaulinei Širdies nepakankamumo diena paminėti renginys „Kardiologijos informacinis centras“; Kultūros ir poilsio parke – akcijos „Sveikas ketvirtadienis“; Rožyno bendruomenės A. Baranausko pušinėlyje „Sporto ir sveikatingumo aikštelės atidarymas“; prie „Ekranų“ marių – „Pasaulinė savižudybių prevencijos diena“, „Pasaulinė mamų psichikos sveikatos minėjimo diena“; Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, Užimtumo tarnyboje, Panevėžio mokymo centre, UAB „Tetas“, VšĮ LASS šiaurės rytų centre, „Kalnapilio“ arenoje, Panevėžio „Saulėtekio“ bendruomenėje ir kt.). Pirmosios pagalbos mokymų metu buvo naudojamos pirmosios pagalbos priemonės: automatinis išorinis defibriliatorius, gaivinimo manekenai, turniketai, muliažai atvaizduojantys žaizdas, tvarstymo ir kitos priemonės bei naujai parengta video medžiaga. Mokymų dalyviams (jei pageidavo) buvo išrašomi žinių ir įgūdžių atnaujinimo pirmosios pagalbos pažymėjimai. Informacija apie mokymus skelbiama Biuro svetainėje ir Biuro socialiniame tinkle. Pirmosios pagalbos teikimo tarpmokyklinės varžybos „Skubu padėti“ skirtos tobulinti Panevėžio miesto moksleivių pirmosios pagalbos teikimo žinias ir įgūdžius, kurių tikslas didinti visuomenės sąmoningumą, supratimą apie savalaikę pirmosios pagalbos svarbą. Varžybos vyko dviem etapais: pirmame etape kiekviena mokykla	Tikslinė grupė – Panevėžio miesto gyventojai. Buvo organizuoti 43 teoriniai-praktiniai mokymai, kuriuose dalyvavo 1104 įvairaus amžiaus pavieniai gyventojai, šeimos, nėsčiųjų programos dalyvės, studentai, organizacijų, įstaigų, įmonių darbuotojai. Tikslinė grupė - Panevėžio miesto ugdymo įstaigų mokiniai 105 renginiai, 2674 dalyviai	1016,63	1016,63
---	---	--	----------------	----------------

	atrinko po vieną penktokų komandą, kurią sudarė 5 komandos nariai. Antrame etape deleguotos komandos susirungė su kitų mokyklų komandomis. Varžybose komanda parengė prisistatymą ir vykdė penkias praktines užduotis, surinkusi daugiausia balų komanda tapo nugalėtoja. Iš viso dalyvavo 17 komandų, 85 dalyviai. Laimėjusi komanda apdovanota pereinamuoju prizu, o varžybų dalyviai už dalyvavimą paskatinimo dovanėlėmis. Pravesti pirmosios pagalbos teikimo mokymai FA „Panevėžys“ vaikų dienos stovykloje (dalyvavo 130 mokinių) ir Berčiūnų „Ateitininkų stovykloje“ (90 dalyvių). Visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą mokykloje vedė mokymus mokyklose (102 mokymai, 2369 asmenims). Informacija apie renginius skelbiama Biuro internetinėje svetainėje ir socialiniuose tinkluose			
	6.2. 65+ amžiaus asmenų (ar tokius asmenis prižiūrinčių asmenų) traumų prevencija (priemonių įsigijimas) Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2023 m. III–IV ketv. organizavo įvairius traumų prevencijos renginius. Šių renginių metu buvo išdalinta 250 vnt. batų apkaustų, siekiant griuvimų prevencijos esant slidžiai šaligatvių ir gatvių dangai. Renginiai organizuoti įvairiose Panevėžio miesto žaliosiose erdvėse: Panevėžio kultūros ir poilsio parke, Laisvės a. ir kitose erdvėse: renginių ciklo „Sveikas ketvirtadienis“, renginyje skirtame Pasaulinei savijūdybių prevencijos dienai paminėti, vasaros festivalio „Susitikime penktadienį“ metu. Renginių metu patys aktyviausi dalyviai buvo apdovanoti batų apkaustais. Inicijuotų prevencinių akcijų metu sveikatos specialistai vykdė švietėjišką informavimą, akcentavo apie saugos priemonių teisingą dėvėjimą, suteikė teorinių ir praktinių žinių kaip teisingai ir tikslingai apsisaugoti einant slidžiam kelyje, organizavo aktyvias veiklas (viktoriaus, žaidimus).	Tikslinė grupė – Panevėžio miesto gyventojai. Įvyko 10 renginiai, kuriuose dalyvavo 250 įvairaus amžiaus Panevėžio miesto 65+ gyventojai ir juos prižiūrintys asmenys, išdalinta priemonių 250 unikalių žmonių.	1500,00	1500,00

	6.3. Atšvaitų dalinimas miesto ir ugdymo įstaigų bendruomenėms, reklama, skatinanti naudoti atšvaitus kaip prevencijos priemonę užkardant pėsčiųjų traumas dėl transporto įvykių Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2023 m. III–IV ketv. organizavo įvairius sveikatos stiprinimo renginius. Šiems renginiams vykdyti įsigyta juostinių atšvaitų. Renginiai organizuoti įvairiose Panevėžio miesto žaliosiose erdvėse Panevėžio kultūros ir poilsio parke, Laisvės a. ir kitose erdvėse: Širdies nepakankamumo supratimo dienos paminėti renginys, renginių ciklas „Sveikas ketvirtadienis“, prevencinis renginys „Būk saugus, atsargus ir sveikas“. Prevencinė veikla neapsiribojo tik atšvaitų dalijimu. Veiklų metu buvo vykdoma ir aktyvi švietėjiška informavimo veikla bei saugaus elgesio kelyje mokymai. Inicijuotų prevencinių akcijų metu sveikatos specialistai vykdė švietėjišką informavimą apie saugų eismą gatvėse, kiemuose, akcentavo apie saugos priemonių teisingą dėvėjimą, organizavo aktyvias veiklas (viktorinas, žaidimus). Siekiant skatinti naudoti atšvaitus kaip prevencinę priemonę mokiniams buvo vedami užsiėmimai apie pėsčiųjų traumas dėl transporto įvykių. Užsiėmimuose, paskaitose ugdytiniai apmokyti saugiai elgtis gatvėje, kaip teisingai dėvėti atšvaitą. Pravesta 90 užsiėmimų, išdalinti 1363 atšvaitai.	Įvyko 18 renginių, kuriuose dalyvavo 779 unikalūs įvairaus amžiaus Panevėžio miesto pavieniai gyventojai, dviratininkai: vaikai, paaugliai, jaunuoliai, senjorai, šeimos, organizacijų, įstaigų, įmonių darbuotojai. Tikslinė grupė - mokiniai. Pravesta 90 užsiėmimų, išdalinti 1363 atšvaitai.	1500,00	1500,00
7. Fizinio aktyvumo skatinimas	7.1. Programos „Spalis – sveikatos stiprinimo mėnuo Panevėžyje“ įgyvendinimas Programoje suplanuoti Įvairūs sveikatos mokymai, fizinio aktyvumo užsiėmimai vyko miestiečiams patogiose miesto vietose ir erdvėse: žaliosiose erdvėse, sporto klubuose, baseine. Gyventojai dalyvavo aktyviose veiklose. Sporto ir sveikatingumo klube organizuotos „Funkcinės mankštos“, kuriose buvo naudojami kineziterapijos, pilateso pratimai, skirti sveikatai stiprinti. Ten pat buvo vykdoma	Tikslinė grupė – darbingo amžiaus žmonės, vaikai, senjorai, neįgalieji, šeimos, darbo kolektyvai, miesto bendruomenės.	2500,00	2500,00

	programos „Sveika nugara“, skirta įvairiais pratimais stiprinti nugaros raumenis, ir „Mankštos senjorams linksmi“. Panevėžio „Žemynos“ progimnazijos baseine vyko užsiėmimai visuomenei – mankšta vandenyje su aerobikos pratimais. Programos įgyvendinimui pasitelkti partneriai – fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie savo sveikatingumo paslaugas teikė nemokamai. Kasmet į programos renginius įsitraukia vis daugiau naujų bendradarbiaujančių įstaigų, organizacijų, pavienių asmenų. Iš gyventojų aktyvumo ir jų atsiliepimų apie programą galima spręsti, kad programa tenkina jų poreikius ir jie kasmet labai laukia spalio mėnesio sveikatinimo renginių. Įtraukiami miesto gyventojai į sveikatos tradicijų formavimą, palaikymą ir plėtrą Panevėžyje. Ruošiantis įgyvendinti programą parengta ir išdalinta 1800 vnt. informacinių programos lankstinukų „Spalis – sveikatos stiprinimo mėnuo Panevėžyje“ Informacija buvo skelbiama ir atnaujinama nuolat viešinant Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro interneto puslapyje, Biuro socialiniame tinkle, Panevėžio miesto savivaldybės ir kitų bendradarbiaujančių įstaigų-partnerių interneto puslapiuose.	Įvyko 30 užsiėmimų, dalyvavo 640 dalyvių. Lankstinukas „Spalis – sveikatos stiprinimo mėnuo Panevėžyje“ – 1800 vnt.		
	7.2. Šiaurietiško ėjimo užsiėmimai bendruomenėms ir priemonių/paslaugų jiems įsigijimas Balandžio-gruodžio mėnesiais suorganizuoti 19 šiaurietiško ėjimo užsiėmimai miesto gyventojams. Renginiai organizuoti įvairiose Panevėžio m. žaliosiose erdvėse: Panevėžio kultūros ir poilsio parke, Skaistakalnio parke, Senvagėje, Jakšto g. parke. Suorganizuotas renginys visuomenės sveikatos specialistams, vykdančioms sveikatos priežiūrą mokyklose, kad savo žinias galėtų perduoti mokiniams. Atskiri renginiai vykdyti vaikams iš 9 ugdymo įstaigų. Šiaurietiško ėjimo renginiai viešinti Biuro interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose.	Dalyviai – Panevėžio miesto gyventojai. 19 renginių, 395 dalyviai.	1491,66	1491,66

8. Sveikos mitybos skatinimas ir nutukimo prevencija	8.1. Sveikatai palankaus maisto gaminimo užsiėmimai miesto gyventojams Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje buvo vykdomi „Sveikatai palankaus maisto gaminimo užsiėmimai“ miesto gyventojams. Užsiėmimų metu dalyviai sužinojo apie sveikatai palankaus maisto gaminimo ypatumus, maistines savybes; tausojančius patiekalų gamybos būdus, techninius sprendimus, prisidedančius prie patiekalų maistinių savybių išsaugojimo, estetiško maisto pateikimo principus. Teorines paskaitas skaitė visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči visuomenės sveikatos stiprinimą sveikos mitybos skatinimo srityje. Užsiėmimai vyko Panevėžio mokymo centro patalpose. Centro atstovai pristatė pateiktus patiekalus, jų sudėtis, kaloringumą, gamybos technologiją. Dalyviai turėjo galimybę paragauti sveikatai palankius patiekalus, juos įvertinti bei parsinešti į namus technologines sveiko maisto gamybos korteles, kurios jiems bus gairė, kaip gaminti sveiko maisto patiekalus namuose.	Dalyviai – miesto gyventojai. 10 užsiėmimų dalyvavo 250 dalyvių.	4300,00	4300,00
9. Kitos veiklos	9.1. Pasaulinės širdies dienos minėjimas Prevenicinė akcija „Pažink savo širdį“ vyko rugsėjo 29 d. Laisvės a. Tai akcija kai visas dėmesys sutelkiamas į širdies sveikatą, savirūpą ir bendrystę. Vyko 21 širdies sveikatos stiprinimo veikla, atkreipiamas dėmesys į kasdienes širdies sveikatos gerinimo žingsnius. Renginio metu teikta švietėjiška informacija aktualiomis sveikatos temomis, dalinta Lietuvos širdies asociacijos informacinė medžiaga, matuojami sveikatos rodikliai (arterinis kraujo spaudimas, deguonies įsisotinimo kraujyje kiekis, atliekama kūno analizė). Renginyje buvo teikiamos individualios konsultacijos: gydytojo kardiologo, sveikatos specialisto, psichologo, sporto trenerio. Kitos veiklos, įvykdytos renginio metu: diskusijos, sveikatos viktorinos, fizinio aktyvumo užsiėmimai (diskgolfo pamoka, „ZUMBA“, „POUND“, „Kangoo Jumps“, „SMART FIT“ programa, ėjimas pėsčiomis su šiaurietiškomis	Dalyviai – miesto gyventojai. Buvo suorganizuotas 1 renginys, kuriame dalyvavo 500 įvairaus amžiaus Panevėžio miesto gyventojų, Panevėžio miesto organizacijų nariai, 15 švietimo ugdymo įstaigų ugdytiniai ir pedagogai, Panevėžio bendruomenių gyventojai, 17 socialinių	1000,00	1000,00

	lazdomis, kardiotreniruotė), pirmosios pagalbos teikimo užsiėmimai. Organizatoriai, partneriai ir dalyviai jungėsi į bendras fizines veiklas, linijinius šokius, ėjimą aplink Laisvės a., veikė vaikų edukacinė erdvė su spalvingais, linksmais personažais, piešinių parodėlė. Dalyviai buvo vaišinami žolelių arbata. Aktyviems veiklų dalyviams – dovanėlės širdies dienos tematika. Informacija apie renginį skelbta per GNTV, biuro svetainėje, Facebook paskyroje, aina.lt, savivaldybės puslapyje, renginio partnerių svetainėse ir kt.	partnerių su komandomis		
	9.2. Projektai vaikams sveikatos stiprinimo temomis ugdymo įstaigose „Vaikai kuria sveiką ateitį“ Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras spalio-gruodžio mėnesį įgyvendino vaikų kuriamų projektų sveikatos stiprinimo temomis konkursą „Vaikai kuria sveiką ateitį“. Projekto tikslas – gerinti vaikų sveikatos raštingumą, skatinant vaikų sveikos gyvensenos nuostatų ugdymą. Projektas buvo organizuojamas trimis etapais tarp dviejų amžiaus grupių (7-8 ir 9-11 klasių mokinių): pirmame etape mokyklos atrinko geriausias darbus, kurie antrame etape buvo pristatyti konferencijoje, trečiame etape moksleiviai savo darbus pristatė kitiems bendraamžiams, bendruomenės nariams. Projektus kūrė 76 nariai iš 14 Panevėžio miesto mokyklų. Vertinimo komisijai buvo pateikti 14 darbų, atrinkti 5 geriausi. Geriausi darbai pristatyti konferencijoje, komandos apdovanotos prizais, o dalyviai paskatinimo dovanėlėmis. Projekto apibendrinimui ir viešinimui buvo paskelbtas straipsnis „Panevėžio miesto savivaldybėje pristatyti geriausi konkurso „Vaikai kuria sveiką ateitį“ projektai.“ internetinėje svetainėje JP.lt bei socialiniuose tinkluose.	Tikslinė grupė - 7-8 ir 9-11 klasių mokiniai. 1 konferencija, kurioje dalyvavo 95 dalyviai	2367,52	2367,52
	9.3. Konferencija „Panevėžys – sveikas ateities miestas“, skirta Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 15-metų veiklai paminėti. Renginys vyko kultūros centre „Panevėžio	Tikslinė grupė - Panevėžio miesto gyventojai ir įvairių	3600,00	3600,00

	bendruomenių rūmai“ birželio mėn. 9 dieną. Konferencijos metu pranešimus skaitė: Nacionalinės sveikatos tarybos pirmininkas prof. habil. dr. A. Utkus, VU Medicinos fakulteto sveikatos mokslų instituto visuomenės sveikatos katedros vedėjas prof. habil. dr. R. Stukas; LR seimo narys dr. A. Veryga; psichologė V. Šap; VU Medicinos fakulteto dėstytojas prof. habil. dr. A. Skurvydas; VU Gyvybės mokslų centro imunologijos skyriaus vedėja prof. A. Žvirblienė; Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė, Europos aplinkos sveikatos proceso šalių narių savivaldybių ir regionų bendradarbiavimo darbo grupės (CoLSA) narė V. Miškinienė.	įstaigų atstovai. Konferencijoje buvo perskaityti 7 pranešimai, dalyvavo 145 dalyviai.		
	9.4. Konferencija „Sveikatą stiprinančių mokyklų banga per Panevėžį“ skirta paminėti sveikatą stiprinančių mokyklų 30-metį. Šios konferencijos tikslas - parodyti, kad jau trisdešimt metų skleidžiama sveikatą stiprinančių mokyklų idėja keičia ir gali daryti įtaką ne tik mokinių, bet ir visos mokyklos bendruomenės sveikatai. 2023 metais minint Lietuvos sveikatą stiprinančių mokyklų 30-ties metų veiklos sukaktį, atsižvelgus į nuoseklią ir kryptingą sveikatą stiprinančių mokyklų plėtrą, teigiamus tarpsektorinio darbo rezultatus, mokyklų bendruomenių telkimą, apdovanota Panevėžio miesto savivaldybė. Biuro visuomenės sveikatos specialistai, vykdydami sveikatos priežiūrą mokykloje skatina Panevėžio miesto ugdymo įstaigas įsitraukti į sveikatą stiprinančių ir/ar Aktyvių mokyklų tinklą, konsultuoja mokyklos bendruomenes ruošiant programas, dirba darbo grupių veikloje, vykdo programose numatytas veiklas ir kt.. Per metus pasiektas rezultatas - Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą papildė dar 8 ugdymo įstaigos (viso 24) , o Aktyvių mokyklų tinklą papildė dar 6 ugdymo įstaigos (viso 9). Konferencija vyko balandžio mėnesio 19 dieną. Pranešimus skaitė 2 lektoriai ir 8 ugdymo įstaigų atstovai, kurie dalinosi gerąja patirtimi ir kvietė įsijungti į sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą. Pranešėjams	Tikslinė grupė - Panevėžio miesto ugdymo įstaigos. 1 konferencija, 106 dalyviai	1713,55	1713,55

buvo išdalintos atminimo dovanėlės, sveikatą stiprinančioms ir aktyvioms mokykloms - aktyvumą skatinančios dovanos. Informacija apie renginį skelbiama socialiniuose tinkluose.			
9.5. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo paplitimo ugdymo įstaigose tyrimas Tyrimas atliktas 2023 m. lapkričio-gruodžio mėn. Nustatyta, kad mokinių tarpe ypač populiarūs silpnieji alkoholiniai gėrimai, elektroninės cigaretės ir cigaretės (tabakas). Apklausa parodė, kad yra mokinių, išbandžiusių narkotikus haliucinogenus, narkotikus stimulatorius, kokainą bei narkotikų opiatus. Kas dešimtam tyrimo dalyviui konstatuotinas intensyvus probleminis elektroninių cigarečių vartojimas. Nustatyta, kad pagrindinės mokinių svaiginimosi vietos yra prie mokyklos arba joje, gatvėje bei kitose viešose vietose: autobusų stotyje ir stotelėse, didžiuosiuose prekybos centruose, parke ir t.t. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad paaugliai turi gana plačias psichoaktyvių medžiagų įsigijimo galimybes. Cigaretės, elektroninius garinimo prietaisus (skysčius ar kapsules), silpnuosius ir stipriuosius alkoholinius gėrimus gali įsigyti parduotuvėje. Visų rūšių psichoaktyvių medžiagų paaugliai gali gauti gatvėje, žinomuose „taškuose“, mokyklos prieigose, jaunimo susibūrimo vietose. Pagrindinė narkotikų įsigijimo vieta – „taškai“. Pagrindinės išryškėjusios priežastys, skatinančios mokinius vartoti psichoaktyvias medžiagas yra būdingos paauglystės amžiui: „įdomu išbandyti“, „paskatina draugai“, „pabandęs negali sustoti“, „siekia nusiraminti, sumažinti stresą“. Daugiau nei trečdalis tiriamųjų teigė dažniausiai laisvalaikį leidžiantys su mokyklos draugais ir netgi su draugais iš kitų mokyklų, tarp kurių, kaip paaiškėjo, yra ir besisvaiginančių psichoaktyviomis medžiagomis. Tyrimo rezultatai parodė, kad nuo psichoaktyvių medžiagų vartojimo mokinius sulaiko noras būti sveikais arba tai jų nedomina; kiti	Tyrimo dalyvavo Panevėžio miesto ugdymo įstaigų 5,7,9 ir 11 klasių mokiniai. Viso tyrime dalyvavo 1041 mokinys.	1800,00	1800,00

	pripažino bijantys tapti priklausomais ar tiesiog nurodė, kad nepatinka apsvaigę žmonės. Apibendrinus mokinių nuomonę apie psichoaktyvių medžiagų prevencijos priemones galima teigti, kad prevencija mokykloje turėtų būti orientuota į: 1) mokinių informavimą apie šias medžiagas ir jų žalą jiems patraukliomis formomis; 2) neigiamų nuostatų apie psichotropinių medžiagų vartojimą bei sveiko gyvenimo įgūdžių ugdymą; 3) saugios aplinkos ir pozityvių santykių kūrimą; 4) vartojimo ir platinimo kontrolę mokykloje bei už jos ribų. Taip pat mokiniai akcentavo asmeninę atsakomybę ir nusistatymą nevartoti psichoaktyvių medžiagų, šeimos vaidmenį, būtinybę keisti visuomenės nuostatas.			
		VISO:	71722,05	71093,11

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Biuro veiklos finansavimas.

- Valstybės tikslinė dotacija (finansavimo šaltiniai: Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius, vykdyti sveikatos stebėseną, kodas 14295; Savižudybių prevencija, kodas 14294);
- Savivaldybės biudžeto lėšos (finansavimo šaltiniai: savivaldybės biudžeto lėšos, kodas 151; kodas 1502; kodas 154);
- Specialiosios lėšos (finansavimo šaltiniai - biudžetinių įstaigų pajamos, kodas 30; biudžetinių įstaigų pajamos (likučiai), kodas 302);
- ES lėšomis finansuojamas projektas "Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste" (finansavimo šaltinis: ES programos, kodas 13.12).

2023 m. patvirtintas asignavimų planas metams, įskaitant patikslinimus iš viso – 1045462,36 Eur.

Per ataskaitinį laikotarpį iš viso buvo gauta ir panaudota asignavimų už 1041127,12 Eur, iš jų:

- 925100,00 Eur valstybės biudžeto (tikslinė dotacija);
- 98793,11 Eur savivaldybės biudžeto lėšos;
- 15200,00 Eur ES lėšos projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste“ finansavimui;
- 2034,01 Eur pajamų įmokų likučio lėšų.

Specialiųjų lėšų likutis metų pradžioje 3740,31 Eur. Ataskaitiniu laikotarpiu į savivaldybės biudžetą pervadė 3680,00 Eur. Panaudota 2034,01 Eur. Negrąžintų iš biudžeto asignavimų 2023 m. gruodžio 31 d. likutis sudarė 5386,30 Eur.

5 lentelė. Įstaigos lėšos pagal finansavimo šaltinius ir pagal paskirtį 2023 m.

Įstaigos lėšos pagal finansavimo šaltinius ir pagal paskirtį	2023 m planas (tūkst. Eur)	2023 m įvykdymas (tūkst. Eur)
1.1 Valstybės biudžeto lėšos		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	870,3	870,3
Medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo išlaidos	0,5	0,5
Ryšių paslaugų įsigijimas	1,1	1,1
Transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos	2,2	2,2
Komandiruočių išlaidos	0,2	0,2
Kvalifikacijos kėlimo išlaidos	2,9	2,9
Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos	4,6	4,6
Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	2,0	2,0
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	38,8	38,8
Darbdavių socialinė parama	2,5	2,5
	925,1	925,1
1.2 Savivaldybės biudžeto lėšos		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	25,2	25,2
Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	0,7	0,7
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	73,2	72,6
Darbdavių socialinė parama	0,3	0,3
	99,4	98,8
1.3 Spec. lėšos (už suteiktas paslaugas)		

Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	-	-
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	3,7	-
Kompiuterinės įrangos įsigijimo išlaidos	2,1	2,0
	5,8	2,0
1.4 ES lėšomis finansuojamas projektas „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste“ Nr.08.4.2-ESFA-R-630-51-004		
Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	6,4	6,4
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	8,8	8,8
	15,2	15,2
VISO (1.1) + (1.2) + (1.3) + (1.4)	1045,5	1041,1

6 lentelė. Vidutinis darbo užmokestis 2023 m.

Eil.Nr	Pareigybės	Patvirtintų pareigybių skaičius	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto), Eur
1	Administracija	7,0	2093,00
2	Visuomenės sveikatos stiprinimo, stebėsenos specialistai	7,80	2058,00
3	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai, dirbantys ugdymo įstaigose	22,40	1833,00
4.	Psichikos sveikatos stiprinimo specialistai	4,5	1831,00
5.	Kiti darbuotojai	1,0	992,00

Viešieji pirkimai

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, vykdydamas viešuosius pirkimus siekia užtikrinti, kad visos įmonės ar fiziniai asmenys turėtų lygias galimybes parduoti savo prekes ir paslaugas, būtų racionaliai panaudotos biudžeto lėšos, skirtos reikiamų prekių ir paslaugų, darbų įsigijimui, užtikrinant jų kokybę bei siekiant sudaryti pirkimo sutartis su patikimais prekių ir paslaugų tiekėjais. 2023 m. viešųjų pirkimų planas paskelbtas biuro internetiniame puslapyje www.panevezysvsb.lt, o 2023 m. viešųjų pirkimų metinė ataskaita paskelbta CVP IS.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro viešųjų pirkimų detalią tvarką nustato Viešųjų pirkimų įstatymas, įstaigos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas, kuris buvo atnaujintas, bei kiti su įgyvendinimu susiję teisės aktai. Biuras nuo 2023 m. visą pirkimų planavimą, inicijavimą, organizavimą ir atskaitomybę vykdė naudojantis viešųjų pirkimų informacine valdymo sistema (EcoCost).

2023 m. vykdytas pirkimų skaičius per CPO.LT katalogą – 11 vnt. prekėms įsigyti.

2023 m. mažos vertės pirkimų bendras visų sudarytų sutarčių skaičius – 27 vnt.

2023 m. bendras atlikus mažos vertės pirkimus skaičius – 149 vnt.

Kita svarbi informacija

Personalo valdymas.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biure patvirtintų etatų yra 43,60 iš jų 43,05 užimta (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Biuro darbuotojų patvirtintų ir užimtų etatų skaičius pagal pareigybes (2023 m.)

Etatai	Patvirtinta	Užimta
Administracijos darbuotojai	7	7

Visuomenės sveikatos specialistai biure:		
Visuomenės sveikatos specialistas vykdamas visuomenės sveikatos stiprinimą	6,80	6,80
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	1	1
Visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas visuomenės sveikatos stiprinimą psichikos srityje	2	2
Psichologas	3,0	2,75
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdamys sveikatos priežiūrą mokyklose	22,80	21,10
Vairuotojas	0,5	0,5
Valytojas	0,5	0,5
Iš viso:	43,60	41,65

Kvalifikacijos kėlimas.

Biuro specialistai dalyvavo mokymuose, seminaruose, kursuose (3 ir daugiau val.) įvairiomis temomis: kursuose „Tuberkuliozės profilaktikos, diagnostikos, gydymo organizavimo gerinimas ir praktinių įgūdžių tobulinimas“ (32 val.), konferencijoje „Priklausomybių konsultanto modelis, lūkesčiai, realijos, siekiamybės“ (5 val.), Savijudybių prevencijos mokymuose „SafeTALK“ (4 val.), mokymuose „Vaikų sveikatos priežiūra 2023 m.“ (10 val.), 2023 m. šaltojo sezono imunoprofilaktikos aktualijos (3 val.), seminare „Traumų prevencija įvairiose amžiaus grupėse“ (6 val.) ir kt. Apmokytų Biuro darbuotojų įvykdymo procentais dalis 166 proc.

Darbo taryba.

Biuro darbo taryba (toliau – darbo taryba) pradėjo veiklą 2020 metų spalio 28 dieną. Vadovaujantis DK 205 str, Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Darbo taryba, darbuotojų profesinės sąjungos komitetas pradėjo informavimo procedūrą dėl 2023 m. sausio 25 d. darbo veiklos klausimų su Biuro administracija. Buvo spęsta: dėl papildomų lėšų poreikio veiklai 2023 m. užtikrinimo (2023-01-20 Nr. SD-29), vidaus darbo tvarkos taisyklių atnaujinimo (2018-06-28 Nr. V-63), 2022 m. darbuotojų veiklos vertinimo grafiko sudarymo, dėl planų-ataskaitų teikimo tvarkos (grafikas) sudarymo, prašymų teikimo tvarkos, aptarta nuotolinio darbo tvarka, lankstaus darbo grafiko ir kiti einamieji klausimai.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo taryba su darbuotojų profesinės sąjungos komitetu 2023 m. balandžio 3 d. 11.00 val. organizavo susitikimą su Biuro administracija. Buvo spęsta: dėl 2023 m. sausio 25 d. susitikime iškeltų klausimų (Dėl vidaus darbo tvarkos taisyklių, dėl psichologinio klimato darbo vietoje) sprendimų vykdymo eigos ir/ar rezultatų, dėl pareiginių nuostatų, dėl kasmetinio veiklos vertinimo ir pastoviosios dalies dydžio kintamosios dalies priimto sprendimo įsigaliojimo datos, dėl vidaus susirinkimų vykdymo tvarkos.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo taryba su darbuotojų profesinės sąjungos komitetu gegužės 13 d. 13.00 val. organizavo susitikimą su Biuro administracija. Buvo spęsta: dėl Panevėžio miesto administracijos direktoriaus Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui 2023 m. balandžio 24 d. atsiųsto rašto, dėl 2023 m. sausio 25 d. Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų profesinės sąjungos komiteto, darbo tarybos ir administracijos posėdžio protokole Nr. 1, 8 punkte buvo siūloma nešališkai atlikti Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro psichologinio klimato analizę darbo vietoje, dėl Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro susirinkimų laiko, dėl Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skyrių vedėjų pavedimų, nurodant visuomenės sveikatos specialistams konkrečias kasmetinių atostogų pradžios ir pabaigos datas, dėl Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skyrių vedėjų pavadavimo kasmetinių atostogų, mokymosi atostogų.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo taryba su darbuotojų profesinės sąjungos komitetu rugsėjo 11 d. 10.30 val. organizavo susitikimą su Biuro administracija. Buvo spęsta: dėl darbo grafiko pakeitimo prašymų, dėl psichologinio klimato darbo

vietoje apklausos rezultatų pateikimo, dėl psichologinio spaudimo, dėl darbo po darbo valandų, darbo laisvadienį, dėl darbuotojų motyvacinės sistemos darbovietėje, dėl gaunamų raštų nesupažindinimo darbuotojų atstovus, dėl informacijos google docs. apie darbuotojų nuotolinį darbą, dėl skirtingos informacijos pateikimo vadovas-skyrių vedėjai-darbuotojai, dėl J. Mikoliūnienės siųsto el. laiško Panevėžio miesto savivaldybės socialinių reikalų skyriaus, sveikatos poskyrio vedėjui M. Burbai atsakymo, dėl informacijos pateikimo dėl Biuro patalpų poreikio, dėl informacijos pateikimo dėl 2024 m. Visuomenės sveikatos biuro finansavimo, dėl teisinio pagrindo, kas gali valdyti informaciją apie darbuotojus, informacijos pateikimas dėl Panevėžio miesto savivaldybės socialinių reikalų skyriaus, sveikatos poskyrio vedėjo M. Burbos susitikimo su Visuomenės sveikatos Biuro administracija, darbuotojų atstovais.

Darbo taryba veiklą baigė 2023-10-28 d. 2023 m. Darbo tarybos veiklos ataskaita pateikta 2023-11-22 d. Biuro direktorei Vijolei Miškinienai, patalpinta (PDF formatu) Biuro puslapyje www.panevezysvb.lt (Darbuotojų atstovavimas – Darbo taryba skiltyje), pristatyta Biuro darbuotojų visuotinio susirinkimo metu 2023-12-04 d.

Profesinė sąjunga.

Nuo 2018-03-05 Biure veikia Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos (RJPS) padalinys – Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų profesinė sąjunga (toliau - PS), kuri vadovaujasi įstatais, įregistruotais 2019-05-29 Juridinių asmenų registre.

2023 m. PS narių gretos keitėsi: naujai prisijungė 8 darbuotojai, 2 darbuotojai nutraukė darbo sutartį, laikinai narystę sustabdęs 1 darbuotojas (dėl vaiko priežiūros atostogų), tad 33 darbuotojai yra PS nariai.

2023 m. vyko posėdžiai „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro tvarkų aprašų derinimo“ (dėl tvarkų aprašų derinimo, pateikti pasiūlymai bei pastabos: Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Darbo tvarkos taisyklių ir dokumentų tvarkymo tvarkos aprašas, Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Apskaitos dokumentų valdymo sistemoje „Avily“ tvarkos aprašas, Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Viešųjų pirkimų tvarkos aprašas, Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Etikos kodekso tvarkos aprašas, Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo tvarkos aprašas).

2023 m. kovo mėn. paminėtas Biuro PS 5 m. jubiliejus, balandžio mėn. bendradarbiauta su RJPS teikiant informaciją dėl koeficientų didinimo 2024 m. derybose su SAM, spalio 13 d. Biuro PS nariai dalyvavo PS mitinge Vilniuje, lapkričio 17 d. PS nariai dalyvavo susitikime su Panevėžio m. sav. socialinių reikalų skyriaus sveikatos poskyrio vedėjui M. B., PS pirmininkė A. K. dalyvavo RJPS nuotoliniame seminare, gruodžio mėn. Biuro PS nariai vyko į edukaciją „Naktinis Kalėdinių eglių turas“ (nuo Kėdainių iki Elektrėnų).

PS komitetas teikė 6 prašymus RJPS: 2 – dėl išmokos darbuotojams, 2 – dėl edukacijų apmokėjimo, 1 – dėl maitinimo apmokėjimo, 1 – dėl kelionės autobusu į Vilnių apmokėjimo iš RJPS streikų fondo.

2023 m. PS komitetas organizavo 12 posėdžių, susirinkimų, pasitarimų, susitikimų, kurių metu rengė, svarstė klausimus susijusius su darbuotojų darbo santykiais, teikė pasiūlymus Biuro administracijai, derino klausimus susijusius su Biuro parengtais dokumentais (tvarkų aprašai, raštai ir kt.), teikė pastabas ir pasiūlymus tvarkų aprašų rengėjams, aktyviai bendradarbiavo su RJPS teikiant pasiūlymus, konsultavosi dėl NKS, LNSS šakos kolektyvinės sutarties punktų įgyvendinimo.

Biuro dokumentai.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2023 metais patvirtino maitinimo organizavimo patikrinimo klausimyną, atnaujintas ir patvirtintas privalomųjų higienos įgūdžių ir pirmosios pagalbos mokymų programos, patvirtintas incidentų registravimo ir tyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas darbuotojų etikos kodeksas, darbo tvarkos taisyklės ir kiti lokalūs teisės aktai.

IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO ĮSTAIGOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

Atsižvelgdamas į Panevėžio miesto savivaldybės 2024-2026 metų strateginio veiklos plano tikslus ir iškeltus uždavinius, visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius, Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2024 m. dėmesį skirs:

1. Aktyviai teikti paslaugas Panevėžio miesto Sveikatos centre numatytose Biurui pavestose srityse. Bendradarbiaujant su Panevėžio Sveikatos centro įstaigomis daugiau miesto gyventojų įtraukti į prevencines ir sveikatinimo programas.
2. Panevėžio miesto 2021 – 2025 m. savižudybių prevencijos programos įgyvendinimui. Biure steigama nauja savižudybių prevencijos koordinatoriaus pareigybė. Tai padės geriau koordinuoti ir organizuoti programos vykdymą, didinti prieinamumą pažeidžiamiausios visuomenės grupėms, svarbiausios informacijos viešinimą, stigmų ir mitų, susijusių su savižudybėmis, mažinimą ir pan.
3. Didinti paslaugas vienišiams senjorams. Bus teikiama nauja „Socialinio recepto“ paslauga. Ji skirta aktyvinti senjorų įtraukimą į nemokamas įvairias kultūros, sveikatingumo ir pan. veiklas, mažinant atskirtį ir vienišumą, bei gerinant psichikos sveikatą.
4. Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaitoje išskirtoms Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų probleminėms sveikatos sritims:
 - Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis asmenų skaičius 10 000 gyventojų
 - Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų
 - Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų
 - Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių 100 000 gyventojų
 - Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.
5. Projekto „Kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo gerinimas Panevėžio mieste“ teikimui ir įgyvendinimui. Projektas prisideda prie regiono plėtros plano pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-03 (RE) „Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“ RPPL atitinka pažangos priemonę „Gyventojų sveikatos raštingumo didinimas“. Šia priemone bus įgyvendinamas regiono plėtros uždavinys - padidinti gyventojų švietimą ir sąmoningumą fizinės ir psichinės sveikatos išsaugojimo klausimais.
6. ES projekto „Sveikatos stiprinimo programų tėvams „Neįtikėtini metai“ ir „Augame žaisdami“ organizavimas“ vykdymui. Šio projekto tikslas - stiprinti pozityvios tėvystės įgūdžius, įgyvendinant Neįtikėtinų metų (angl. Incredible Years) ir Augame žaisdami (angl. Invest in Play) programas Lietuvoje. Biure bus organizuojamos programos „Neįtikėtini metai“ 3 - 6 metų ir 6 - 12 metų vaikų tėvų grupės, skirtos stiprinti tėvų/globėjų pozityvios tėvystės įgūdžius taip padedant koreguoti vaiko netinkamą elgesį.
7. Nors Panevėžio miesto savivaldybė ir pateko į penketuką savivaldybių, kurios turi daugiausiai ugdymo įstaigų įsitraukusių į Nacionalinio sveikatą stiprinančių mokyklų ir /ar Aktyvių mokyklų tinklą, Biuras toliau sieks, kad visos ugdymo įstaigos taptų sveikatą stiprinančiomis mokyklomis. Biuro specialistai aktyviai dirbs siekiant darželius, progimnazijas, gimnazijas, profesinio rengimo centrą, mokyklą - daugiafunkcinį centrą jungtis prie Nacionalinio sveikatą stiprinančių mokyklų ir /ar Aktyvių mokyklų tinklo.

Direktorė

Vijolė Miškinienė

Panevėžio miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
įsakymo Nr.
2 priedas

2 lentelės tęsinys

FINANSAVIMO ŠALTINIŲ SUVESTINĖ

Tūkst. Eur

Finansavimo šaltiniai	2023 metų asignavimų planas (įskaitant patikslinimus)	2023 metais panaudoti asignavimai (kasinės išlaidos)
1. Savivaldybės biudžetas, iš jo:	1045,46	1041,13
1.1. Savivaldybės biudžeto lėšos (SB)	90,70	90,08
1.2. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos valstybės funkcijoms atlikti (VBSF)	925,10	925,10
1.3. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos regioninėms įstaigoms ir klasėms finansuoti (VBSR)		
1.4. Įstaigų pajamos už paslaugas (SP)	2,00	-
1.5. Valstybės biudžeto lėšos (VB)		
1.6. Paskolos lėšos (P)		
1.7. Ugdymo reikmių lėšos (ML)		
1.8. Praėjusių metų lėšų likutis (L)	12,46	10,75
1.9. Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos (ES)	15,20	15,20
2. Kiti šaltiniai, iš viso:		
2.1. Gyventojų pajamų mokestis (GPM)		
2.2. Rėmėjų lėšos (RL)		
2.3. Valstybės biudžeto lėšos, kurios neapskaitomos biudžete (VBN)		
2.4. Kiti (įrašyti)		
LĖŠOS IŠ VISO (1 + 2)	1045,46	1041,13